

LUNDS
UNIVERSITET

”Följer han inte reglerna så klipper du honom!”

Unga mäns tankar kring våldsproblematiken i Malmö

Av Atrin Ghambari och Amina Jugo

LUNDS UNIVERSITET
Rättssociologiska institutionen

Kandidatuppsats (RÄSK02)
Vårtermin 2017

Handledare: Karl Dahlstrand

Examinator: Måns Svensson

Abstract

The aim of this essay is to examine young men's stories and thoughts about the violence and the street shootings that have been committed in Malmö in recent years. The stories and thoughts are thus aimed to identify some forcings behind the violence in the city. By listening to the young men's stories, the purpose is to portray norms and factors that contribute to criminal activities among young men.

The method of the essay is mostly based on qualitative focus group interviews analyzed in the essay using Robert Merton's theory of Strain, but is also discussed in relation to social norms.

The result showed that most of the violence between young men in the city of Malmö, takes place internally within different groups or between former friends. These conflicts usually arise in connection with illegal drug dealing. The shootings and violence in the city are many times a result of norms that are not obeyed in, for example, drug activities. There were also norms about how friends, or as participants in the interviews described it, "brothers", should treat each other. Finally, poverty emerged as a factor that contributes to the need for the young men to provide financial support. When society's established goals can not be achieved with established resources because of poverty, the lack of education or employment, the young men use alternative methods to reach them.

Keywords: Drugs, Environment, Future, Relationships, Violence

Förord

I vart och vartannat hörn av Malmö ligger blombuketter, ljus och bilder utplacerade. Bilder på unga män med stora leenden som slocknade för tidigt. På de flesta minnesplatserna har blommorna vissnat men på ett fåtal tänds ljusen på nytt då och då och nya buketter i vackra vårfärger placeras ut under bilderna på de leende unga männen. Leenden som inte längre finns.

Vi ser Malmö som vårt hem. Ett hem ska vara en frizon. Det ska associeras med trygghet, kärlek och välmående. Malmö är inte längre en trygg plats. I media benämns det som en kaosartad stad, Sveriges Chicago, bortom all kontroll. Kriminella gäng och organiserad brottslighet styr här, sägs det. Eller är det snarare en talan om planlös kriminalitet, bestående av skjutningar utagerande i ren affekt, där den ena är mindre systematisk än den andra?

Under 2016 utgjordes de massmediala reportagen inte längre i lika stor omfattning av det våld som sker utanför de svenska gränserna. Bilder på kriget som försiggick på andra sidan jorden, hade bytts ut mot bilder på våra egna gator och områden. Bilder på Malmö. På blombuketter, tända ljus och fotografier av leende unga män som inte längre var vid liv. Situationen i Malmö väcker många frågor men ger alltför få svar. Hur kom vårt hem att betraktas som en krigszon? Varför ska en mor behöva begrava sin nyligen fyllda 16 år gamla son? Varför skjuter de unga männen varandra och vad är det som gör att unga män redan vid 16 års ålder bär skottsäker väst?

Tack till alla som har inspirerat oss att skriva den här uppsatsen. Ett stort tack går speciellt till våra respondenter och till vår handledare Karl Dahlstrand för all rådgivning och konstruktiv kritik.

Uppsatsen är tillägnad såväl offer som gärningsmän i Malmö.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Syfte och frågeställning	1
1.2. Disposition	2
2. Bakgrund	3
2.1. Tidigare forskning	4
3. Teoretiska utgångspunkter	7
3.1 Strainteorin	7
3.2 Sociala normer	9
4. Metod	10
4.1 Kvalitativ metod	10
4.2 Avgränsningar	11
4.3 Kunskapsöversikten	11
4.4 Fokusgruppintervjuer	12
4.5 Närmare om de utförda fokusgruppintervjuerna	13
4.6 För- och nackdelar med fokusgruppintervjuerna	14
4.7 Kvalitativ analys av data	14
4.8 Etiska aspekter	15
5. Resultat	15
5.1 Relationer	16
5.2 Våld och vapen som konfliktlösningsmedel	19
5.3 Miljö	22
5.4 Narkotika i Malmö	24
5.5 Framtid	26
6. Analys	27
6.1 “En bror är värd att klippa för”	27
6.2 Vapen och våld som statusmarkörer	29
6.3 Klassklyftor	32
6.4 Ett alternativt sätt att livnära sig på	34
6.5 En dystert framtid trots etablerade mål?	36
7. Sammanfattning och slutsatser	38
8. Referenser	41

1. Inledning

År 2016 konstaterades 106 fall av dödligt våld i Sverige, varav 30 fall begicks i region Syd. Den största ökningen ses i just södra Sverige där en ökning på tolv fall, från 18 till 30 ärenden beträffande dödligt våld har skett det senaste året (Brottsförebyggande rådet, 2017, s. 15). Totalt användes skjutvapen vid 30 tillfällen (a.a. s. 14).

Den 13 januari 2017 gick polisen i Malmö in i en särskild händelse som kom att kallas "våldshändelser i Malmö" på grund av de åtskilliga skjutningarna i staden. Skjutningarna benämns numera även som vardagsbrott (Erlandsson, 2017, s. 20). Dåden är välrapporterade i nyheter och media. Expressen sammanställde i februari 2017 en lista över samtliga skjutningar som begåtts i Malmö under det nya året. Listan uppdateras efter varje skottlossning och från den första januari fram till den tolfte maj 2017, rapporterades det om 23 skjutningar i staden, varav fem av dem resulterade i mord (El-Mochantaf, 2017).

Under år 2015 begicks 107 skjutningar i Malmö som i en annan svensk storstad inte hade räknats som skottlossningar. Fenomenet beror på att skottlossningar definieras olika i de svenska storstäderna. Malmö förefaller därav som en betydligt farligare och mer utsatt stad. Överrepresentationen i Malmö sägs bero på att luftvapen och slangbellor såväl som skador på fönster som påminner om skotthål, räknas som skottlossningar. Även stenskott på bilar har räknats in i statistiken för skjutningar i staden. Incidenter likt dessa faller dock bort i statistiken för Stockholm och Göteborg. För att en händelse ska klassas som en skottlossning i huvudstaden och i Göteborg, krävs det att en krutladdad projektil har avlossats samt att omständigheterna genererat tekniska bevis eller vittnesmål som bekräftar det. På så sätt har siffrorna i många fall varit missvisande vilket har bidragit till en förändrad medial bild av staden (Herkel, 2016).

Trots den omfattande statistiken, besvarar siffrorna sällan frågorna avseende varför våldsbrott och skjutningar begås. Vad som därav är av betydelse för uppsatsen är unga mäns tankar och åsikter gällande situationen i Malmö. För att besvara de nämnda frågorna vill vi på ett narrativt sätt skildra situationen med hjälp av intervjuer. Detta görs för att få en inblick i hur unga mäns liv ser ut från deras perspektiv. De unga männen erhåller även unik kunskap skildrad ur egna erfarenheter som kan hjälpa till att redogöra för den problematiska situationen som är aktuell i Malmö.

1.1. Syfte och frågeställning

Uppsatsens syfte är att undersöka unga mäns berättelser och tankar på en fritidsverksamhet i Malmö, avseende de grova våldsbrotten och skjutningarna som har begåtts i staden under de

senaste två åren. Genom att lyssna på de unga människors berättelser är syftet att skildra vilka faktorer och normer, de tror, är bidragande till att unga män i Malmö utövar våld och kriminella gärningar. Åsikterna syftar på så sätt till att identifiera några drivkrafter bakom gatuväldet i staden. Frågeställningen har därav avgränsats till att enbart reflektera kring de unga människors utsagor från den undersökta fritidsverksamheten. Detta, för att erhålla svar som kan belysa *deras* tankar och idéer om varför problematiken uppstår och existerar. Därmed har frågeställningen besvarats utifrån fokusgruppintervjuer som utfördes i tre grupper om åtta till tio unga män på en fritidsverksamhet i Malmö. Respondenterna, som samtliga var 19-29 år gamla, ansåg vi utgjorde en grupp i en bred ålderskategori som kunde bidra med svar på frågeställningen ur ett annat perspektiv än vad andra individer hade kunnat. Vi valde på så sätt att lyfta fram unga mäns tankar och reflektioner och inte belysa frågan utifrån exempelvis polisens, åklagares eller övriga tjänstemäns svar och erfarenheter. Detta på grund av att vi anser unga män vara en obeaktad grupp vad gäller undersökningar avseende det valda ämnet.

Vi tror, som tidigare nämnt, att de unga männen har relevanta åsikter och tankar som bör lyftas fram vid diskussionen om våldssituationen i staden. Deras utsagor hade såväl kunnat gynna akademiker som myndigheter och rättsväsendet vid vetenskapligt arbete och i sin tur generera ytterligare kunskap om problemet. Således blev uppsatsens frågeställning:

- Vad tror unga män på en fritidsverksamhet i Malmö att skjutningarna och våldsdåden som begåtts i staden beror på?

1.2. Disposition

Uppsatsen består av sju kapitel och inleds med en introduktion där intresseområdet, syftet samt frågeställningen beskrivs. I det andra kapitlet skildras bakgrunden till ämnesområdet som berör svensk forskning avseende våldsbrotten medan den tidigare forskningen i samma kapitel återger sex artiklar med internationell utgångspunkt som beskriver ämnesområdet. Uppsatsens design har verkställts genom att specifika teman som är relevanta för problemformuleringen operationaliserats. Den tidigare forskningen delades upp enligt teman som sedan vidareutvecklades under fokusgruppintervjuerna i resultatdelen. Tredje kapitlet består av de teoretiska utgångspunkterna där Strainteorin och en teori om sociala normer presenteras. Vidare skildras metoderna som har tillämpats under uppsatsens gång. Kapitel fem redovisar sedan det empiriska materialet som består av tre fokusgruppintervjuer utförda med unga män mellan åldrarna 19-29 år i en fritidsverksamhet i centrala Malmö. Materialet presenteras utifrån de teman som tidigare skildrades. I det sjätte kapitlet analyseras

fokusgruppintervjuerna utifrån teorierna. Uppsatsens slutsats återges därefter under kapitel sju där den framställda problematiken i Malmö sammanfattas och frågeställningen besvaras.

2. Bakgrund

Den här uppsatsen kommer att behandla det dödliga våldet bland unga människor i Malmö. Uppsatsens bakgrund åsyftar därav att först och främst presentera en bild av det dödliga våldets utveckling i Sverige. Därefter, under uppsatsens gång, skildras orsakerna till våldet i Malmö. Enbart kunskap avseende den svenska problematiken presenteras i den här delen av uppsatsen. Det var även av relevans att granska internationell forskning av ämnet, vilket redogörs för under avsnittet som berör tidigare forskning. Detta görs för att en nyanserad bild av problematiken ska erhållas.

Inom samhällsdebatten har unga talats om i såväl positiv som negativ bemärkelse och oro har uttryckts över den samhällsförändring som kriminaliteten medför (Estrada & Flygehed, 2001 s. 11). En bild av att brott bland unga ständigt ökar, har främst skapats av den mediala uppmärksamheten som kriminalitet och avvikande beteende hos unga får. Kunskap om hur samhället verkligen ser ut, kommer i skymundan av den omfattande rapporteringen som gestaltas i tidningsrubrikerna (Estrada, 2001 s. 25).

Våldsbrott med dödlig utgång i Malmö, har speciellt präglat nyhetsrapporteringen de senaste åren och är av yttersta relevans i den här uppsatsen. Statistik över konstaterade fall av dödligt våld skildrar att nivån över registrerade ärenden har pendlat mellan 68 och 112 fall per år sedan år 2012. Under år 2016 konstaterades, som nämnt, 106 fall av dödligt våld i Sverige (Brottsförebyggande rådet, 2017). I kriminella miljöer uppgick antalet skjutningar med dödlig utgång till cirka 30 fall. Mellan 2006-2012 låg siffran på antalet dödsoffer vid skjutningar mellan åtta och 13 per år (Erlandsson, 2017 s.28). Går man ännu längre bak i tiden och skildrar statistik från år 1990-1994, resulterade våldet i cirka fyra brottsoffer per år. Därav har det dödliga våldet fördubblats under de senaste tio åren men uppleringen har sjunkit från 80 procent till enbart 32 procent (a.a. s. 29). Cirka 70 procent av det dödliga våldet skedde inomhus under det tidiga 90-talet. Gärningsmannen fanns oftast kvar på platsen när polisen anlände medan dagens kriminella skjuter utomhus på avstånd och försvinner snabbt från platsen. Gärningsmännen lämnar då minimala spår vilket försvårar polisens arbete (ibid.).

Orsaken till det omfattande våldet idag sägs vara löst sammansatta grupperingar som skiljer sig från 1990-talets renodlade gäng som Hells Angels och Bandidos. Grupperingarna består av unga män med svagare lojalitetsband än tidigare vilket skapar hämndlystenhet vid konflikter. När någon bryter mot gruppens normer följer ofta interna sanktioner i form av

skjutningar och misshandel. Under 2000-talet hårdnade miljön i den undre, kriminella världen och de unga männen började beväpna sig i större utsträckning än tidigare. Skjutvapen sägs numera vara ett sätt att markera status på och skottlossningarna beror mestadels på konflikter mellan enskilda individer. Drivkraften utgörs av pengar då de flesta individerna verksamma inom kriminella kretsar, inte anser sig ha några möjligheter i det etablerade samhället. Därav tillämpar de ett avvikande beteende för att istället skapa en kriminell karriär (a.a s. 28-29).

2.1. Tidigare forskning

Som nämnt var det av relevans att granska internationell forskning vid uppsatsens materialinsamling för att en bredare bild av våldsproblematiken skulle kunna erhållas. En kunskapsöversikt utfördes, för vilken tillvägagångssättet beskrivs under uppsatsens metoddel. Sex artiklar valdes ut genom sökmetoden som nedan skildras tillsammans med fyra teman som urskiljdes vid sökningen. Genom att identifiera teman som behandlas i artiklarna, kunde materialet enklare bearbetas. Det gav även ett underlag till hur uppsatsens resultatdel och fokusgruppintervjuerna med de unga männen skulle genomföras. De teman som presenteras under den tidigare forskningen, tillämpas nämligen även i resultatdelen tillsammans med den data som fokusgrupperna genererade.

2.1.1 Deskriptiv analys

Den tidigare forskningen skildras närmare i denna del åsyftar att beskriva artiklarna och redogöra för dess relevans. Valda teman redogörs för närmare i kunskapsöversiktens tematiska analys.

Den första artikeln är skriven av Richardson och St Vil (2015) och skildrar unga män med afroamerikansk bakgrund som tillämpar våld som ett arbete för att skapa sig ett namn på gatan. Ungdomarna saknar medel för att nå samhällets etablerade mål och överlever istället på gatan genom bland annat våldstillämpning. Artikeln, som skrevs i USA år 2015 bygger på fokusgruppintervjuer med 15 unga män som begått allvarliga våldsbrott och därav dömts till fängelse. Likt majoriteten av artiklarna som valdes vid kunskapsöversikten, bygger uppsatsen på våld i en specifik plats i USA (Richardson & St Vil, 2015).

Den andra artikeln bygger på våld bland unga män i Kap Verde. Artikeln diskuterar riskfaktorer som kan leda till att unga män tillämpar ett avvikande beteende och skapar ett kriminellt levnadssätt. Uppsatsen bygger emellertid på gängkriminalitet och gatuvåld som ungdomar begår i nätverk med andra marginaliserade unga män (Zoetl, 2016). Den tredje uppsatsen är skriven av Ardavan Eizadirad (2016) och likt de föregående artiklarna, bygger

forskningsresultatet på omgivningen och miljöns vikt för utökad kriminalitet bland unga män (Eizadirad, 2016). Forskaren diskuterar platsens inverkan på brott och i det här fallet bygger uppsatsen på gäng-och ungdomskriminalitet i Toronto, Kanada.

En artikel som berör det väpnade våldet i form av skjutningar är skriven av Milam, Buggs och Furr-Holde (2016) och bygger på en utvärdering av ett brottsförebyggande program som syftade till att minska på det väpnade våldet i Baltimore, USA. Författarna lyfter fram riskfaktorer som finns för unga i åldrarna 15-24 år, att dras in i kriminalitet och tillämpa skjutningar som en konfliktlösningsmetod (Milam & Buggs m.fl, 2016).

Artikeln som är skriven av McAra och McVie (2016) diskuterar kön, fattigdom och sårbarhet som möjliga faktorer för ungdomskriminalitet i Skottland (McAra & McVie, 2016). Den sista artikeln, skriven av Dong & Krohn (2016) bygger å andra sidan på de faktorer som medför att unga söker sig till gäng. Uppsatsen redogör även för bidragande omständigheter som får unga att lämna gängmedlemskapet. Bland annat nämns föräldrars hjälp och engagemang samt vikten av att ha en trofast partner som orsaker till att unga män lämnar gängkriminaliteten och det avvikande beteendet (Dong & Krohn, 2016).

2.1.2 Tematisk analys

Följande fyra teman identifierades som de väsentligaste forskningsområdena i vår systematiska kunskapsöversikt: (1) Miljö (2) Riskfaktorer (3) Väpnat våld och (4) Gängmedlemskap. Ämnesområdena kommer att presenteras var för sig men alla är sammankopplade vilket gör att några artiklar kategoriserats under två eller flera teman. Samtliga teman kommer även att diskuteras i samband med fokusgruppintervjuerna på fritidsverksamheten i Malmö.

Tema 1: Miljö

Ett ämne som nästan samtliga artiklar diskuterar är miljöns påverkan på individen och dess avvikande aktiviteter. Vid tal om miljö i kunskapsöversikten och i uppsatsens resultat, har vi valt att diskutera stadens och olika stadsdelars betydelse för den kriminalitet som finns. I uppsatsen som är skriven av Eizadirad (2016) diskuteras betydelsen som specifika områden i Toronto, Kanada har för det väpnade våldet och skjutningarna i staden. Författaren diskuterar bland annat relationerna mellan invånarens rastillhörighet och platser som ett samband mellan våldet i staden, främst i minoritetsbefolkade bostadsmiljöer (Eizadirad, 2016).

I rapporterna talas det i många fall även om gatukoder eller *street codes* som titeln till Richardson och St. Vils (2015) artikel stadgar. Uppsatsen redogör för att många unga män

tillämpar koder och normer som skapas på gatan för att erhålla status och respekt. En av koderna utgörs i form av att våldsamt beteende utförs avlönat som en typ av arbete. Detta lämpar sig enbart i specifika miljöer där kriminalitet och gatukoder normaliseras. I andra områden, där människor av högre klasstillhörighet eller med socialt accepterade arbeten lever, ses beteendet som avvikande och fördöms direkt (Richardson & St. Vil, 2015).

Temat är av särskild relevans för vår uppsats då vi, som nämnt, har valt att utgå från Malmö och de grova våldsbrott som begåtts i staden under den senaste tiden.

Tema 2: Riskfaktorer

I samtliga artiklar skildras och diskuteras faktorer som ligger till grund för ungdomars brottsaktiva beteende och anslutning till gäng. I artikeln som är skriven av Peter Anton Zoetl (2016) skildras bland annat "trasiga" familjerelationer, narkotikakonsumtion, brist på utbildning och alltför stränga straff som huvudorsakerna till ökningen av brott (Zoetl, 2016). En vanlig riskfaktor som diskuteras i de flesta artiklarna är fattigdom. I McAra och McViebs studie (2016) beskrivs våld bland unga som något starkt förknippat med fattigdom i såväl hemmet som i bostadsområdet där de unga männen lever. Författarna nämner även att våldet mestadels existerar bland unga män, men i fattiga områden, löper unga tjejer allt större risk att bli indragna i kriminella och våldsamma aktiviteter. Förutom de socioekonomiska faktorerna utgör familjerelationer som avsaknaden av en eller båda föräldrar, en väsentlig faktor till att unga söker sig till likasinnade i exempelvis kriminella ungdomsgäng (McAra & McVie, 2016).

Ytterligare riskfaktorer benämns i Eizadirads studie (2016). Bland annat skildras faktorer som låg självkänsla, utanförskap samt en tro om att den unga är förtryckt och orättvist behandlad och därav saknar en plats i samhället. Individerna tror inte på att han eller hon kan bli hörd genom andra medel och tillämpar därav våld för att på så sätt tampas med det som individen själv anser är rätt. Författarna menar vidare att våldsbänagenheten är som störst hos unga människor som saknar hopp men även empati för andra och som utöver det lider av impulsivitet (Eizadirad, 2016). Faktorer som å andra sidan skyddar individer från våldsutövande och framför allt gängmedlemskap, benämns i Dong och Krohns studie (2016) vara en engagerad livspartner och konsekvent hjälp och stöd från föräldrar.

Tema 3: Väpnat våld

Det tredje temat är av särskild relevans för vår uppsats och berör skjutvapen vid våldsamma konfrontationer bland unga individer. Med väpnat våld avses skottlossningar med hjälp av

skjutvapen. Författarna Milam, Buggs och Furr-Holden (2016) skildrar att mord och mordförsök genom skjutningar, är de främsta orsakerna till dödlighet och allvarliga skador bland unga i 15-24 års åldern i Baltimore, USA. Fenomenet beror på de unga människornas allt positivare attityder till väpnat våld (Milam & Buggs m.fl, 2016). Samma typ av normalisering av vapen och bland annat skottsäkra västar kan vi se i Malmö efter den senaste tidens grova våldsbrott.

Det väpnade våldet skildras även i Eizadirads artikel (2016) som presenterar att ungdomsvåld i form av skjutningar blev en högprioriterad fråga i Toronto, Kanada år 2005 där 52 av 78 mord i staden involverade pistoler. Året kom därav att kallas för "The year of the gun", alltså "Pistolens år" (Eizadirad, 2016).

Tema 4: Gängmedlemskap

Tre av de valda artiklarna behandlar gängmedlemskap som en faktor till ungas våldsbrott. Som nämnt diskuterar Zoetl (2016) att unga personers gängmedlemskap främst beror på avsaknaden av stadiga familjeband, narkotikakonsumtion och brist på utbildning. Eizadirad (2016) diskuterar däremot det grova våldet i Toronto som en konsekvens av rivaliteten mellan olika gäng medan Dong och Krohn (2016) berör till skillnad från de övriga författarna, faktorer som hjälper unga att gå ur gäng och lämna ett våldsamt liv bakom sig. Författarna stadgar att begränsad empirisk uppmärksamhet har tillägnats åt att undersöka faktorer som kan förhindra risken för gängtillhörighet bland unga och därav begränsa våldsamt beteende i vuxen ålder. Artikeln syftar således till att undersöka huruvida upplevt socialt stöd under den unges uppväxt minskar gängmedlemskap och våld i vuxenlivet (Dong & Krohn, 2016).

3. Teoretiska utgångspunkter

Uppsatsens teorier går att relatera till rättssociologins normintresse genom dess fokus på hur normer påverkar människors beteenden.

3.1 Strainteorin

Teorin om Strain är en teori som framställdes av den amerikanske sociologen Robert Merton under 1930-talet (Sarnecki, 2009, s.179). Strainteorin utvecklades till en början från den franske sociologen Émile Durkheim och hans teori om det som benämns som anomi. När det i samhället sker olika slag av påtagliga och hastiga omvandlingar vad gäller bland annat ekonomi och politik, resulterar det i att samhällets normsystem utsätts för oordning. Denna oordning kallades, enligt Durkheim för anomi, vilket kunde leda till självmord och

brottslighet. Merton påstod att det är samhällets etablerade livsmål som står i grund för kriminalitet och andra sociala problems härkomst. Han menade på att när det uppstår en diskrepans mellan samhällets livsmål och etablerade medel, ökar även riskerna för avvikande beteenden (Sarnecki, 2009, s. 180).

Merton framställde i sin teori fem varianter varpå människan kan anpassa sig till ett samhälle. Den första varianten, *konformitet* syftar på de individer vars etablerade mål korresponderar med de medel individen disponerar. Det etablerade målet kan exempelvis vara att ha en lyckosam karriär och god ekonomi. Om individen sedan med hjälp av sitt intellekt lyckas utbilda sig och nå dessa mål, uppstår ingen avvikelse mellan mål och medel vilket inte heller ger upphov till det som kallas Strain. Enligt Merton riskerar dessa individer inte att hamna i brottslighet då de är konforma (Sarnecki, 2009, s.180-181).

Den andra varianten, *innovation* berör de individer som förfogar över samhällets etablerade mål, men som inte råder över de medel som krävs för att uppnå målen. Denna typ av Strain kan exempelvis åskådas hos de flyktingar som kommit till Sverige. Många av dem är utbildade i sina hemländer men när de kommer till Sverige kan de, på grund av till exempel brist på språkkunskaper och kulturkompetens, inte nå de etablerade målen. Därav skapar sådana individer alternativa medel och tillämpar ett kriminellt beteende för att uppnå samhällets etablerade mål (Sarnecki, 2009, s.181).

Ritualism är den tredje anpassningsstrategin inom strainteorin. Ritualister råder över samhällets etablerade medel men mister uppfattning kring målen. En ritualist kan jämföras med individer som byråkratiskt följer regler utan att intressera sig för vad det resulterar i. Ett omtalat exempel på en ritualist är den nazistiske Eichmann som planerade de transporter av judar som utfördes till koncentrationsläger. Han "lydde endast order" med de etablerade medel som han rådde över men han brydde sig inte om utfallet som kom med beteendet (Sarnecki, 2009, s. 181-182).

Retreatism (tillbakadragande) är den fjärde anpassningstypen samt den minst rådande, enligt Merton. De individer som utför reträtt förfogar varken över samhällets etablerade mål eller de medel som resulterar i dem. Dessa individer har upptäckt andra mål än samhällets etablerade som exempelvis narkotikas positiva rus. De medel som de använder för att uppnå sitt mål är inte heller vedertagna av samhället då det kan röra sig om kriminella gärningar för att erhålla pengar till exempelvis narkotika (Sarnecki, 2009, s.182).

Till denna grupp hör bland annat socialt uteslutna individer, så som missbrukare. Ett annat exempel kan vara ungdomar som utövar kriminella gärningar gentemot varandra då de kan anses stå helt utanför samhället med både avslagna mål som illegitima medel. Det som

dock utgör en intressant fråga i detta skede är huruvida deras mål är "status" eller "respekt" då dessa mål i själva verket kan bedömas som vedertagna mål i samhället. I detta fall kan det diskuteras huruvida sådana typer av gärningar tillhör innovation eller retreatism (Sarnecki, 2009, s.182).

Den femte, och sista typen av anpassning betecknas som *rebellion* (uppror). Individer som följer denna aspekt gör uppror mot det rådande normsystem som existerar vad gäller både mål och medel. Skillnaden mellan rebellions och retreatister är att denna typ av individer inte är tillfredsställda med att endast stå utanför samhället utan vill ha en ny social organisation. För denna samhällsförändring kan individerna bryta mot lagar. I somliga fall kan det röra sig om bland annat terrorister som utövar våld för att framkalla den sociala ordning som de anser bör råda (Sarnecki, 2009, s. 182-183).

Teorin om strain har alltså sin utgångspunkt i den skillnad som råder mellan ett samhälles etablerade mål samt de medel som individer innehar för att uppnå målen. Dock menade Merton att fattigdom och andra begränsningar i sig inte behöver öka risken för avvikande beteenden. Det är först när dessa begränsningar i livet uttrycks i *förhållande* till samhällets etablerade normer som risken för brottsligt beteende ökar (Sarnecki, 2009, s.183).

3.2 Sociala normer

Då strainteorin grundar sig i ett samhälles rådande normer, gav det således upphov till en rättssociologisk relevant aspekt för uppsatsen. Samhället är uppbyggt av lagar och regler men också av normer som styr vår vardag. Normerna utgörs av allt från uppförandenormer till föreskrifter om hur man lämpligen ska agera vid givna tillfällen (Baier & Svensson, 2009 s. 34). Normer beskriver huruvida något är förbjudet, påbjudet eller tillåtet (a.a. s. 35).

Normer uppkommer via individens socialiseringsprocess inom till exempel gruppen eller familjen. De kan se olika ut beroende på var och när vi internaliserar för normerna och kan vara annorlunda i skolan jämfört med arbetet eller inom en grupp individer (Hydén, 2002, s. 14, 69-73). Det som benämns som sociala normer har som intention att vägleda individer i hur de uppför sig och handlar. De sociala normerna vägleder individer i mycket större omfattning än vad de rättsliga normerna gör. En social norm härstammar i allmänhet från en samstämmighet och från ömsesidiga värderingar. Det gäller i synnerhet för de normer som uppstår omedvetet (Baier & Svensson, 2009, s.165)

Sett från detta perspektiv, fungerar alltså normer i samstämmighet och har en stor betydelse för den sociala gemenskapen som råder. Den som följer de sociala normerna, utsätter sig för den sociala kontrollen och ingår således i gruppen. När individen gör det som

de andra gör i den sociala gruppen, tillhör han eller hon den. Detta går att exempelvis jämföra med när Sveriges nationalsång sjungs på fotbollsmatcher (ibid.). Individer kan därav även styras av omedvetna eller medvetna normer. De medvetna är normer som medlemmarna aktivt är medvetna om, exempelvis vetskapen om att alltid hjälpa varandra. Däremot är de omedvetna normerna så starkt internaliserade att de efterlevs utan reflektion (Hydén, 2002, s. 110).

Konflikter mellan unga män görs ofta i uttryck av medvetna normer, exempelvis genom våldstillämpning; vilket inom ett etablerat samhälle anses som avvikande. Aktörerna i kriminella grupperingar är de som etablerar normerna samt de sociala riktlinjer som nya medlemmar får ansluta sig till (Larsson & Engdahl, 2011 s. 186). På grund av de egenskaper dessa normer inbegriper, är de som regel svåra att ändra vilket i sin tur ger stabilitet åt den sociala sammanhållning som råder. Enligt Durkheims teorier vad gäller gemensamma normer, är det utgångspunkten för solidaritet och sammanhållning i dagens moderna samhällen. I samma omfattning som de sociala normerna följs, ersätts individens egna intressen och värderingar. Den sociala sammanhållningen kan jämföras med en typ av kultur med tillhörande normer (Baier & Svensson, 2009, s. 165-166).

4. Metod

4.1. Kvalitativ metod

Syftet med uppsatsen är att fastställa vilka tankar och normer som råder mellan unga män vad gäller våldet i Malmö. Till följd av detta ansågs ett kvalitativt tillvägagångssätt vara lämpligast för det som utforskades. Kvalitativ data utformas i huvudsak från berättelser och utsagor som individer själva gestaltat eller skildrat för forskaren (Denscombe, 2009 s. 367).

Av den anledningen har materialet som samlats in och analyserats till denna uppsats fokuserat på de utsagor och skildringar som uttryckts snarare än på kvantifiering. Metoden är i huvudsak induktiv (Bryman, 2011, s.340-341). En induktiv metod innebär att den teori och de slutsatser som utses för forskningen i själva verket är en produkt som genererats fram ur forskningens prestation. På grund av detta valdes forskningens teoretiska utgångspunkter allteftersom insamlingen av data inträffade (a.a. s. 28). Dock bör det tilläggas att den induktiva analysen till viss mån är iterativ, det vill säga att det har förekommit ett växlande mellan datainsamling respektive analys. Detta bidrog till att det upptäcktes relevanta teman så tidigt som i kunskapsöversikten vilka togs i anspråk under fokusgruppintervjuerna (a.a. s.511). Ett allomfattande tillvägagångssätt inom den kvalitativa forskningen är intervjuer vilka kom att vara mest framträdande för denna uppsats (Bryman, 2011, s. 344). Uppsatsens

metodik kommer att till stor del baseras på fokusgruppsintervjuer men även på analys av litteratur och artiklar av relevans som kompletterar och diskuterar det valda ämnesområdet (Bryman, 2011, s.344).

4.2 Avgränsningar

Uppsatsen har avgränsats till män i åldrarna 19-29 år som regelbundet ägnar sina helger på en fritidsverksamhet i Malmö. En del av de unga männen kände många som varit involverade i våldsbrotten samt själva haft någon koppling till dem, varför uppsatsen valdes att verkställas här. Uppsatsen hade eventuellt kunnat utföras i en annan storstad eller med kvinnor som respondenter. Detta var dock inte av relevans då den senare tidens skjutningar och mord som bland annat präglat media, ägt rum i Malmö och begåtts av män. I kunskapsöversikten tas utländska artiklar i anspråk, men endast som material för att belysa den tidigare forskning som råder. De tankar och åsikter som uppkom under fokusgruppintervjuerna berörde de senaste två årens våldsbrott varför tidsperioden även avgränsades till år 2015-2017.

4.3 Kunskapsöversikten

Som en del av den tidigare forskningen utfördes en systematisk litteraturoversikt genom att en sökning av relevanta artiklar till ämnet ungdomskriminalitet med utgångspunkt på våldsbrott gjordes. Sökningen verkställdes på sökportalen LubSearch med begreppen youth, crime och violence som nyckelord.

För att precisera sökningen valde vi att endast utgå från artiklar som har blivit granskade, så kallade peer-reviewed results. Då vi är intresserade av moderna vålds- och ungdomsbrott och skjutningar bland unga män, ansåg vi att det var av relevans att endast fokusera på artiklar författade under den senare delen av 2000-talet. Därav begränsades sökningen till artiklar publicerade mellan år 2015 och 2017. För ytterligare avgränsning valdes endast nyckelord och litteratur skriven på engelska. Litteratur som inte är granskad exkluderades ur kunskapsöversikten. Emellertid presenterades litteratur som berör svensk ungdomsbrottslighet under uppsatsens bakgrundsdel medan den internationella forskningen behandlades under avsnittet tidigare forskning. Den svenska litteraturen är inte vetenskapligt förankrad eller peer reviewed-granskad men tillför trots det en övergripande lägesbild på problematiken och dess utveckling i Sverige jämfört med den globala forskningen som beskriver området på ett internationellt plan.

Det valdes slumpvis ut 20 artiklar som lästes, varav det sedan valdes ut sex stycken av de 20 där sökorden youth, crime eller violence förekom i rubriken eller i artikelns abstract. Artiklarna berör olika teman inom ämnet ungdomskriminalitet och var därav av särskild

relevans för just det område som vi önskar rikta in vår uppsats på. På så sätt begränsades sökningen och vi fick ett urval i rimlig omfattning som vi kunde tillämpa och redogöra för avsnittet som berör tidigare forskning.

Trots att vår sökning i ett första skede försåg oss med ett resultat på flera tusen artiklar, var ingen av dem skriven på svenska, vilket är en anledning till att vi enbart avgränsade oss till internationella artiklar i den tidigare forskningen. Detta kan även ha berott på att de valda nyckelorden var på engelska. Nyckelorden som sökningen är baserad på, kunde ha förändrats eller bytts ut för att påverka de artiklar som presenterades på Lub Search. Vi valde youth och crime för att helt enkelt kunna få fram de artiklar som berör ungdomsrelaterad brottslighet på ett internationellt plan. Då ämnet till uppsatsen till stor del berör de skjutningar som begåtts i Malmö under en längre tid, tillämpades vid ett första skede nyckelbegreppet shootings istället för violence. Dessvärre fick vi nästan enbart fram artiklar baserade på skolskjutningar, vilket frångick det valda ämnet som uppsatsen berör. Därav beslutade vi oss för att använda begreppet violence som vi förmodade skulle täcka flertalet ungdomsrelaterade våldsbrott. Nackdelen med begreppet violence är däremot att alla typer av våldsbrott presenteras i sökresultatet, däribland sexualbrott eller våld i nära relation bland unga personer. Även detta frångår det valda ämnet. Av den anledningen var det av yttersta vikt för oss att läsa de presenterade studiernas titlar och abstracts för att skapa en klarare bild av vilken typ av våldsbrott som artiklarna baseras på.

4.4 Fokusgruppintervjuer

Intervjuer som datainsamlingsmetod tas bättre i anspråk när de brukas för att kartlägga svåröverskådliga företeelser. I detta fall fanns ett behov om att få kännedom kring individers tankar och upplevelser varför intervjuer ansågs vara en kvalificerad metod (Denscombe, 2009, s. 232). Genom ett varsamt tillvägagångssätt, främjades respondenterna till att diskutera privata och känsliga frågor på ett fritt och uppriktigt sätt (Denscombe, 2009, s. 232-233).

I fokusgruppintervjuer inkluderas ett stort antal personer vilket resulterar i en ökning av både mängd samt urval av respondenter till uppsatsen. Ett väsentligt särdrag för en fokusgruppintervju utgör att sammanträdet har ett fokus varpå den gruppdiskussion som skapas utgår från antingen en erfarenhet eller ett ämne som gruppdeltagarna har likartad vetskap om. Det samspel som inträffar styrs av forskaren (Denscombe, 2009, s.236-237). På så vis gjordes försök att begripa bakomliggande orsaker gällande våldet i Malmö (Denscombe, 2009, s.239). Många av de unga männen i organisationen har eller har haft någon inblandning i kriminella aktiviteter i Malmö så som exempelvis narkotikahandel. Det

kan te sig så extremt att vissa bär skyddsväst även när de vistas där. Under helgerna råder fritidsverksamhet där många ungdomar ägnar sin tid och spelar kort, TV-spel, eller enbart umgås med varandra. Två av de unga männen som på senare tid skjutits till döds i Malmö har även varit verksamma på fritidshemmet. Detta är ytterligare en anledning till varför intervjuerna verkställdes på verksamheten.

Verksamheten valdes även på grund av att det inte påträffades något alternativt ställe där unga män som ägnar sig åt kriminalitet eller är bekanta med människor som gör det, är samlade på en och samma plats.

4.5 Närmare om de utförda fokusgruppintervjuerna

Till denna forskning utfördes tre fokusgruppintervjuer om åtta till tio män i åldrarna 19-29 år. Intervjuerna genomfördes vid tre olika tillfällen, den 22 april, den 28 april och den femte maj 2017. Samtliga fokusgruppintervjuer genomfördes kvällstid. Olika teman för fokusgruppintervjuerna operationaliserades med stöd i den tidigare forskningen. För att stärka frågornas validitet ställdes i samband med varje tema en rad följdfrågor (Denscombe, 2009 s. 267). De teman som operationaliserades var "relationer", "våld och vapen som konfliktlösningsmedel", "miljö", "narkotika" och "framtid". Samtliga teman diskuterades under alla fokusgruppintervjuer. Däremot var syftet att utveckla dem vid varje fokustillfälle. Under första intervjun tog det en liten stund för deltagarna att börja diskutera men när de väl var igång inträdde mycket livfulla och intressanta diskussioner (Denscombe, 2009 s.239). Via deltagarnas argumentationer med varandra kunde bakomliggande omständigheter tydliggöras kring varför de unga männen uttrycker de tolkningar och synpunkter som de gör (a.a. s. 238). Vidare antecknades det flitigt under tiden som fokusgruppintervjuerna verkställdes. Kort därefter renskrevs materialet på en dator för att inte riskeras att glömmas bort (a.a. s.239).

Stora fokusgruppintervjuer kan i princip förse forskaren med fördelar som större representativitet och tenderar att vara kostnadseffektiva. Dock kan det bli svårt att få en stor grupp att vistas på ett och samma ställe under samma tid då samtliga kanske inte har möjlighet. Även intervjuens fokus kan spåra ut med stora grupper genom att en del börjar ha interna samtal om andra ämnen istället. På grund av detta fanns ett önskemål om åtta till tio deltagare vid samtliga fokusgruppintervjuer då detta möjliggör ett lagom antal (Denscombe, 2009, s.241). Varje fokusgrupp varade under cirka en och en halv timme.

Gällande urvalet av deltagare i en fokusgruppintervju spelar vissa omständigheter roll. Exempelvis ska de vara bosatta inom ett reseavstånd som gör det tänkbart för de att kunna ta sig till mötesplatsen. Vidare måste det vara individer som forskaren har någon kunskap om.

Generellt sett, brukas ett subjektivt urval där deltagarna väljs ut på grundval av vissa individuella egenskaper som är av relevant betydelse för forskningssammanhanget än på ett slumpmässigt sätt (Denscombe, 2009, s.241-242). Det subjektiva urvalet utfördes genom den vetenskap som rådde om att de unga männen som ägnar fritiden på verksamheten, på något sätt har en relation till unga kriminella män, själva är kriminella eller tidigare har varit kriminella. Väl på fältet, valdes ungdomarna slumpmässigt ut då det inte spelade någon större roll vem av ungdomarna från fritidsverksamheten som deltog i intervjuerna, samt hur gamla de var. Efter att syftet för uppsatsen beskrivits för de unga männen fick de som, av egen vilja ville ställa upp, vara med. Vid alla intervjutillfällen, trots öppen dörr för alla, överskred inte antalet intervjudeltagare fler än åtta till tio män vilket även stämde överens med önskemålet gällande antal deltagare.

Samtliga unga män härstammar från Malmö samt ägnar sina helger på helgverksamheterna då många av de är upptagna på vardagar varför intervjuerna verkställdes under helger. Detta bidrog i sin tur även till att varken reseavstånd eller tid utgjorde något problem (a.a. s.242).

4.6 För- och nackdelar med fokusgruppintervjuerna

Gruppinteraktionerna resulterade till ett visst samförstånd där gruppdeltagarna kom överens samt redogjorde för gemensamma åsikter. Gemensamma ståndpunkter rörande ett tema ökar representativiteten vilket gynnar uppsatsens validitet. Fokusgruppintervjuerna visade även några olikheter mellan deltagarna vilket också är en fördel då det förser intervjuaren med information gällande olika synvinklar och uppfattningar. Detta gav en fördel av att inte bara veta vad deltagarna tänker utan även *varför* de tänker så som de gör (a.a, s. 238-239).

Den nackdel som kan ha påverkat fokusgruppintervjuerna är det som kallas intervjuareffekten. De undersökningar som utförts kring intervjuer har visat att individer faktiskt svarar olika beroende på vem det är som ställer frågorna. Detta bidrar i sin tur att individerna antingen är mer ärliga eller mindre ärliga samt villiga eller inte villiga att tillföra forskaren med information (Denscombe, 2009 s. 245). Då uppsatsen berör ämnen som har många förbindelser med polis och rättväsendet kunde det vid somliga tillfällen uppstå skepsis gentemot frågorna.

4.7 Kvalitativ analys av data

Den kvalitativa data som råder för denna forskning består av fokusgruppintervjuer som verkställdes vid tre tillfällen samt antecknats för hand. Eftersom kvalitativ data inte går att analysera på ett givande sätt i sin "råa" form, måste det analyseras på ett sätt som gör dem

åtkomliga för analys. Således skapades ett dokument där materialet från de samtliga handskrivna anteckningarna blev möjliga att samordna. Detta gjorde det enkelt att lagra och noga undersöka materialet. En fördel med att bearbetning av materialet i ett gemensamt dokument, var att det även gick att markera stycken för att eventuellt lägga till en kommentar (Denscombe, 2009, s. 370-371).

Materialet lästes noggrant många gånger för att undvika att framställa missvisande material. Detta möjliggjorde att begripa detaljer av vad som sades och gjordes. I detta skede gjordes noggranna avgränsningar för att i analysen inte föra in förutfattade meningar då det reducerar möjligheten att få en god analys av data (Denscombe, 2009, s.367-368, 372).

På grund av uppsatsens syfte var inte allt empiriskt material av relevans, därav användes inte heller allt. Olika mönster i datamaterialet noterades genom att bland annat finna det männen uttryckt i till exempel samstämmighet. Samstämmigheten kunde i sin tur bidra till att materialet ansågs som betydande då representativiteten för ett uttalande ökat. (Denscombe, 2009, s.374-375). Väsentliga iakttagelser i det empiriska materialet utvecklade sedan forskningens teoretiska utgångspunkter och slutsatser. Varför det inledningsvis inte rörde någon teori eller hypotes är på grund av forskningens induktiva karaktär (a.a, s.369).

4.8 Etiska aspekter

Uppsatsens validitet och reliabilitet har påverkats då samtliga deltagare inte accepterade inspelning av fokusgruppintervjuerna (Denscombe, 2009, s.193). Trots att kunskapen om ämnet kunde ha ökat med exempelvis en inspelning av intervjuerna, behövdes dessa beslut tas ur ett forskningsetiskt perspektiv (ibid). Uppsatsens data är grundad i empiri och det har spenderats timmar på fältet samt antecknats flitigt vilket gör uppsatsen i stor utsträckning trovärdig. Däremot försämras validiteten på grund av att det inte kunnat ske transkriberingar från inspelade intervjuer vilka senare inte har kunnat redovisas i sin grundform (a.a, s. 380).

Deltagarna har haft vetskap kring uppsatsen och dess syfte. De som har medverkat har gjort det på egen vilja samt erhållit nog med information om uppsatsens syfte för att kunna avgöra om de har velat medverka eller inte. Detta på villkoret att såväl respondenterna som verksamheten förblir anonym (a.a, s.196-198).

5. Resultat

I följande kapitel kommer det insamlade materialet och den data som fokusgrupperna genererade att presenteras i de teman som diskuterades under intervjutillfällena.

Ämnena som diskuterades bygger vidare på de teman som skildras i den tidigare forskningen. Samtliga teman från den tidigare forskningen berördes men under fokusgrupperna användes de i samband med andra, bredare diskussionsområden och under andra begrepp. Varje tema belyser syftet med uppsatsen och svaren ger en bild av de unga männens normer och tankar gällande de olika ämnesområdena i fråga.

Det första temat som skildrades under fokusgruppintervjuerna var relationer med fokus på vänskap och brödraskap. Syftet var att höra respondenternas reflektioner avseende vad en riktig vän är och var skillnaden mellan vänskap och brödraskap går. Inom detta diskussionsområde ställdes även frågor gällande gängmedlemskap och nätverk, vilka även berörs i den tidigare forskningen. Ytterligare ett tema som var av relevans för uppsatsens syfte var väpnat våld. Det väpnade våldet som uppsatsens syfte och tidigare forskning berör, är skjutningar då gärningsmännen är beväpnade med olika typer av skjutvapen. Då även "kriminella miljöer" många gånger belysts i den tidigare forskningen diskuterades miljö som ett tema.

Det sista temat berör framtid och det tillkom som ett komplement och utgjorde en avslutande diskussion med de unga killarna.

Samtliga fokusgrupper bestod av åtta till tio unga män i åldrarna 19-29 år. Männerna kommer från olika områden i Malmö och är bekanta med varandra på olika sätt. En del av dem har vuxit upp i samma trappuppgång, andra är bröder eller kusiner och vissa är enbart bekanta genom fritidsverksamheten. I uppsatsen kommer de unga männens namn och övriga identitetsuppgifter inte att nämnas på grund av etiska skäl. Citat och insamlad data kommer att presenteras i form av utsagor från de unga männen som källa utan att det preciseras vilken enskild individ som har sagt vad.

5.1 Relationer

De flesta respondenterna var överens om att riktig vänskap innebär lojalitet och att man alltid backar varandra, som de unga männen benämner det. Aspekter som skiljer en bror från en vanlig vän, kunde röra sig om hur länge man känt individen, föräldrarnas relation till varandra men även samhörigheten mellan de unga männen. En av de unga männen sade: *"En bror är inte en vän, han är en bror för han sov alltid hos mig när hans mamma var i Turkiet"*. En annan nämnde: *"Jag har känt min kompis i tolv år. Han kan bara öppna dörren och gå in utan att knacka eller ringa på!"*

De flesta unga männen var överens om vad en riktig bror innebar och var noga med att poängtera att det inte är blodsband som avgör huruvida en person är en riktig bror eller inte.

Diskussionerna byggde mycket på faktumet att en bror ska finnas där för en i vått och torrt. Ett par av killarna argumenterade bland annat för att en riktig broder, vid behov lånar ut pengar. Andra ansåg att "bröder" inte existerar. De menade på att vänner enbart ingår i ens umgänge så länge man själv erhåller pengar eller status.

Det undersöktes även huruvida de unga männen hade kunnat göra något som de själva kände gick över gränsen för vad de ansåg vara rätt. Vissa av de unga männen svarade bestämt att det inte finns några gränser för vad bröder ska kunna göra för varandra. "*En vän klipper för en!*" sade en ung man och en kille kompletterade med: "*En riktig vän säger till dig att det du gör är fel, men han klipper ändå för din skull*".

Begreppet klippning eller enligt männen, "att klippa någon" innebär att individen i fråga hade dödat någon för vänskapen. På samma sätt resonerade de unga männen kring aspekter avseende rättsliga påföljder så som till exempel fängelsestraff. En av männen citerade utan att vilja förklara djupare vid vilka tillfällen det nämnda hade krävts: "*En riktig bror sitter för en.*"

De unga männen redogjorde att en riktig broder är en individ som backar en oavsett om man väljer att göra något som anses vara omoraliskt. Killarna poängterade att man kunde berätta för personen i fråga att det de har valt att göra är fel men att de, trots det, kommer stå bakom individen på grund av att det är så en vän bör agera. Några andra skildrade hur alla människor aktivt talar om hur bra vänner de är och att de alltid ska "backa" sina bröder men när det väl kommer till kritan backar många.

Frågan om vänskap och brödraskap engagerade de unga männen avsevärt då de både höll med varandra i många frågor men även fann aspekter som de inte var eniga om. De flesta höll med varandra om att vänskap innebär att man är lojal mot varandra och att man håller varandra om ryggen. Emellertid besvarade ett fåtal killar frågorna gällande brödraskap och vänskap med att de personligen inte ansåg att vänner fanns. Utöver ärlighet och lojalitet, var svek ett vanligt begrepp som framkom i samtliga fokusgrupper. Det sades bland annat: "*Mycket är dock svek också. Jag tror inte på vänskap, det är bara 'hej, hejdå, vi måste höras och vi får ses snart' men folk är aldrig lojala*".

Ytterligare en aspekt som var av relevans vid diskussionerna angående vänskap och brödraskap, var ämnet gängmedlemskap och vikten av att ha ett stort nätverk i sin omgivning. Många av de unga männen i samtliga fokusgrupper redogjorde för att ett stort nätverk var av yttersta vikt, främst för att öka möjligheterna att få ett jobb men även för att lära sig nya saker samt få nya tankesätt och idéer till livet. De flesta påstod att det främst är för arbete som de anser att ett stort nätverk är viktigt. Vad gäller vilket sorts nätverk det rör sig om och huruvida

det är ett kriminellt respektive lagligt nätverk som bidrar till ett arbete, tyckte de inte skulle behöva ha någon betydelse. En av de unga männen menade på att det arbete han idag hade, som var lagligt i sig och på en fritidsgård, faktiskt tilldelats av en som sysslar med illegala aktiviteter. Med detta menade han att trots att det var en person från hans nätverk med kriminella individer som hjälpte honom att få ett arbete, behöver inte själva arbetet vara av brottslig karaktär. Detta på grund av att personen som hjälpte honom inte behöver ha rekryterat honom till sin egen verksamhet utan istället kan ha använt sig av sitt nätverk, vilka också kan bestå av lagliga individer. Detta betonar vikten av att ha stora nätverk. De menar att lagliga individer inte endast behöver ha lagliga nätverk och kriminella individer behöver inte endast ha kriminella nätverk, utan att det går att ha både och. En av de unga männen konstaterade: *“Ja, fast jag tycker kriminella nätverk också kan ha sin fördel, eftersom det öppnar för nya tankesätt”*. Det rörde en ganska klar samstämmighet om att det kan vara lärorikt att känna alla sorters människor då det ger människan mer kunskap och nya idéer men även hjälp i form av till exempel pengar. Med pengar menade de unga männen att stora nätverk kan hjälpa en att låna pengar vid de tillfällen det behövs. Vidare påstod de unga männen att det på samma sätt är bra för kriminella individer att ha ett kontaktnät bestående av icke-kriminella som kan framstå som ett gott föredöme. Ett fall kan vara att de via sitt lagliga kontaktnätverk erbjuds ett legitimt arbete men på villkoret att de till exempel slutar sälja narkotika. När frågan ställs huruvida kriminella på samma sätt kan påverka de icke-kriminella att begå illegala gärningar, påstod de unga männen att det gäller att vara stark som person och ha ett starkt psyke. En av de unga männen betonade det som: *”[...] Om alla andra är dumma, ska du också vara dum?[...]”*. Diskussionen utvecklas vidare kring fördelarna gällande konfliktlösningar. Han skildrade den hjälp ett stort nätverk kan bidra med huruvida en person hamnat i dispyt med någon annan genom följande:

“Det kan också vara bra, för om något händer mellan två personer och man är ensam är det lättare att skjuta varandra. Det är liksom bara att skjuta honom, sen är det färdigt, men om man har ett stort nätverk, kan ens grabbar gå och lösa det för en och då är det inte lika lätt för den som vill skjuta att bara skjuta. Han har att göra med fler personer”

Vidare fortsatte samma person med att han tror att de flesta egentligen vill lösa de konflikter och dispyter som uppstår mellan unga män i Malmö. Han förklarade att han med säkerhet tror att det är status man är ute efter och att de inte vill visa sig svaga eller paranoidea

vid konflikter. Med paranoia menade han att många individer tänker att de snabbt måste skjuta vederbörande vid bråk innan de själva blir skjutna. Detta bidrog i sin tur att ett annat tema till forskningen i ett senare skede kom att diskutera vapen och väpnat våld.

När vi ställde frågan kring vad ungdomar tror om gäng och dess existens var majoriteten eniga om att det idag inte längre finns gäng som påminner om MC-gäng från förr. De menade på att det är något som polis och media porträtterat genom att benämna: *“Det är inte gäng, det är bara vänner, även de som skjuter varandra är vänner, allt handlar om vänner som blir ovänner”*.

Temat kring relationer, brödraskap och nätverk avslutades genom att deltagarna trots fördelarna med breda nätverk, noterade eventuella nackdelar. De menade på att breda nätverk också kan innebära mer problem som kan te sig i form av att en individ från ens kontaktnätverk hamnar i konflikt med någon annan vilket i sin tur gör att hela nätverket automatiskt dras in i konflikten. Även om personerna inte vill inkludera sig i konflikten blir de automatiskt utpekade som infiltratörer för den inblandade då de tillhör hans nätverk. De unga männen menar att det mestadels är på detta vis konflikter utlöses, varför breda nätverk även kan medföra negativa konsekvenser.

Vid temats avslut berättade en av männen att ämnet relationer och vänskap är ett känsligt tema då det kan orsaka bråk mellan de unga männen huruvida de inte håller med varandra. Ett exempel på detta menade han var att de kanske till fokusgrupperna berättade saker som kunde motsäga de interna normerna mellan männen.

5.2 Våld och vapen som konfliktlösningsmedel

När temat våld introducerades satt de unga männen tysta och skakade på huvudet. Till en början berättade de hur de anser att det eskalerade våldet i Malmö endast är onödigt. Frasen *“att klippa någon”* kom åter på tal och några killar fastslog att ingen förtjänar att bli klippt. En ung man höll inte med gruppen utan menade på att han hade dödat någon för sin familj. Vid det här skedet hade det varit intressant att fråga männen vad som räknas som familj men då diskussionen snart fortsatte, uteblev frågan. Att döma av de tidigare diskussionerna kring relationer, är det troligt att de unga männen även hade dödat för sina bröder.

De unga männen diskuterade även olika faktorer som de ansåg kunde vara bidragande till att en människa i deras ålder tar ett liv. Återigen rådde det samstämmighet i den första gruppen när aspekterna pengar och status presenterades. En ung man i den andra fokusgruppen nämnde heder som en möjlig faktor till att unga män begår våldsbrott. *“Mycket är på grund av heder, exempelvis att någon vatt me hans syster”*.

I samband med heder, diskuterades hämnd som en möjlig faktor. Om någon hade vanhedrat en annan man genom att träffa personens syster, kunde individen söka hämnd för kränkningen. Detta trots att förhållandet mellan den unga kvinnan och mannen har skett med kvinnans samtycke. Huruvida kvinnan skulle straffas i ett sådant fall, skildrades inte. Det ansågs enbart vara en förnedring för mannen och något som vissa hade kunnat skjuta någon för.

De unga männen trodde även att vissa människor kunde hämnas med våldsdåd på individer många år efter att de själva blivit felaktigt behandlade av individerna de nu hämnades på. En av killarna redogjorde för en historia om en man vars moped hade blivit stulen av individer som han var bekant med. När han tio år senare blev medlem i gänget Black Cobra, utövade han en hämndaktion på de ansvariga individerna genom att "*slå sönder dem*", berättade den unga mannen. "*Det är som att det plingar i huvudet, du kan inte glömma det*", sade han. De andra killarna höll med om att det är en människas ego som gör ont och det är av den anledningen som de flesta väljer att hämnas med hjälp av våld. Svartsjuka var en annan faktor som skildrades i grupperna. Det redogjordes för varför de trodde att svartsjuka är en stor anledning till våldsbrotten i staden.

"Låt oss säga jag och han är knarklangare, han har fem brudar men jag har en, han kör en BMW, jag kör Ford. Det är klart jag blir svartsjuk. Du raderar honom bara"

Flera av de unga männen i samtliga fokusgrupper diskuterade hur vanligt det är att vänner vänder varandra ryggen och tillämpar skjutvapen som konfliktlösningsmedel. Som exempel på vad som kan vara orsaker diskuterades ovan nämnda faktorer som pengar och svartsjuka. "*50% av killarna i Malmö dör på grund av att det är vännen som vänder en ryggen*", sade en ung man.

När polisens arbete i Malmö nämndes var samtliga gruppmedlemmar överens om att polisen har tappat hoppet och att de inte löser någonting. De jämförde flera mord som begåtts i Malmö under 2016 och i början av 2017 och diskuterade vad de hade läst i tidningarna. De nämnde bland annat bristen på utredare och att mordet på en ung tandläkare som blivit skjuten i slutet av 2016 enbart utreddes av en person. Detta ansåg de, bådade för att fallet inte skulle lösas.

Som en del av diskussionen avseende våld och skjutningar, var det av relevans att diskutera vapen och framför allt vapen som konfliktlösningsmedel. De unga männen

diskuterade bland annat att våldet i Malmö förmodligen har blivit så vanligt på grund av att vapen existerar i större utsträckning än tidigare. Frågan huruvida det är enkelt att köpa en pistol idag och om de skulle kunna få tag på en pistol i umgänget de själva befinner sig inom, genererade olikartade svar. En del av männen ansåg att det absolut gick. De menade på att vapen är enkelt att köpa i Malmö och att det inte skulle ta dem många timmar att införskaffa en pistol. Någon annan i gruppen protesterade emellertid och stadgade att det inte alls är enkelt längre på grund av att "idioterna" inte kan hantera det.

“De som har vapen, de säljer inte till vem som helst längre för idioterna kan inte hantera det, jag svär. De vill inte att något ska utföras slarvigt så att polisen kan spåra pistolerna till brottet och sen till alla andra brott som begåtts med det”

De unga männen berättade att man kunde få tag på vapen genom bland annat sociala medier såsom Facebook och Instagram där man kom i kontakt med eventuella säljare. De ansåg att unga män i deras ålder mestadels införskaffar sig vapen på grund av paranoia för att själv bli utsatta för ett våldsbrott eller som en ung man berättade: *“Man fixar till dåliga dagar, helt enkelt”*.

Det rådde blandade åsikter om vapenlagen bland de unga männen i fritidsverksamheten. Många i den första fokusgruppen ansåg att man borde höja samtliga straff och att rättsväsendet behövde bli striktare med de påföljder och konsekvenser som innehav och bruk av vapen på Malmös gator kan ge. En ung kille argumenterade emellertid livligt för att vapenlagen borde sänkas. Han diskuterade bland annat hur lättillgängliga vapen i USA är och stadgade att det borde få vara enklare för enskilda individer att erhålla vapen i Sverige.

Samtliga deltagare i alla tre fokusgrupperna ansåg att våldet i Malmö har eskalerat, men att det enbart skulle bli värre med tiden. De unga männen diskuterade hur vanligt det har blivit och att det ibland funderas kring när en ny person ska bli skjuten samt att det har gått lång tid sedan den senaste skottlossningen respektive mordet i Malmö. Vidare diskuterades skottsäkra västar och ämnet inleddes med: *“Det är bara film, Malmö har blivit Hollywood”*. I samtliga grupper nämndes det att västarna har blivit en trend och att unga män enbart bär dem för att de är paranoida. Emellertid nämndes det även att det inte är fel att bära väst och att fel killar har blivit skjutna ett flertal gånger i Malmö. Av den anledningen är det viktigt att skydda sig och det poängterades hur enkelt det är att bli en måltavla för kriminella individer om man själv är oskyldig men enbart umgås med människor som tillhör fel område eller

umgängesgrupp. En av de unga männen i gruppen sade: *“Skottsäker väst är som att bära hjälm när man cyklar. Det är vanligt. Varför skulle man inte skydda sig?”*

5.3 Miljö

“Klart området påverkar vem du blir. Om du hänger med Jesper från Limhamn under din uppväxt, lär han dig att åka till Miami. Hänger du istället med Mohammed från orten, lär han dig att sno redan när du är 13 år”

Ett annat tema som belystes bland samtliga fokusgruppintervjuer var huruvida miljön ökar riskerna för kriminalitet. Temat inleddes med ovanstående citat för att sedan fortsätta i en diskussion kring klassklyftor. En kille benämnde “orten” som de områden i Malmö som klassas som förorter, till exempel Rosengård men även andra delar i Malmö som Sofielund och Lindängen. Han jämförde områdena med Limhamn för att Limhamn är ett område med mer förmögna individer, mindre arbetslöshet och brottslighet i mindre omfattning, som han sade. En annan kille förklarade att det är klassklyftorna i samhället som gör att det är sämre ställt i en del områden och att det inte är området i sig som är problemet. Han satte det i jämförelse med klassklyftorna i USA och tyckte att det i själva verket inte rådde någon större skillnad mellan “orten” i Malmö och amerikanska förortsområden.

“Det är inte området som påverkar egentligen. Allting handlar om pengar. Föräldrarna kunde inte försörja en när man var liten och det är klart att man ville tjäna pengar.. Därför lärde man sig från varandra, typ sno, för att man var tvungen att tjäna pengar på något sätt. Sedan blir det bara en livsstil som alla i området har”

Samma man som inledningsvis yttrat sig gällande *“Jesper från Limhamn”* fortsatte att berätta att de unga männen, enligt en oskriven regel inte bör be föräldrarna om pengar. Från ungefär 15 års ålder anses de vara gamla nog för att själva disponera över sin inkomst. Samtidigt talade de unga männen om att de har behov av kläder, skor och annat som anses vara viktigt för dem. Således, var de ense om att alternativa medel är nödvändigt då de måste ordna fram det de önskar på grund av att det i den åldern inte går att ansöka om legitima arbeten, varpå brottsliga aktiviteter och avvikande beteenden kunde bli av intresse.

Vidare frågade vi huruvida en del områden är mer farliga än andra. De påstod att det är media och polis som porträtterat områdena som farliga och att det i själva verket inte är så. De

menade på att det endast kan innebära problem om ett kompisgäng exempelvis råkat ut för en dispyt med någon från ett område. Vid sådana tillfällen rådde det en självklarhet bland samtliga unga män att inte inträda det området eftersom risken för att bli "klipp" eller misshandlad kunde vara stor. Med andra ord ska vem som helst kunna vistas vart som helst så länge det inte råder konflikter. Däremot sades: "Ja, men de kan ta fel person". De instämde på att det sorgligt nog också kan vara ett utfall. Ett utfall som uppstår vid hetsiga konflikter mellan grupper i olika områden, som i en del fall slutar tragiskt.

Vidare diskuterades det kring rättsväsendet. Detta påstående fick oss att återvända till diskussionen kring klassklyftor. Samma person som tidigare hade yttrat sig gällande klassklyftorna kommenterade:

"Men allting handlar fortfarande om klassklyftor! De pratar bara om hur hemskt det har blivit i alla förorter. Men de går aldrig till grund och botten med dessa problem. De bara säger att det är farligt. Säger de någonsin varför? Fråga polisen om HUR det kommer sig att alla förorter i princip har identiska problem? Varför kollar man inte på alla faktorer i grund och botten till varför ungdomar begår brott? Fråga han som dömer i domstolen. Han kommer inte att fatta för att han vet inte själv hur det är att komma från orten, han vet inte hur det funkar, och därför kommer han aldrig att förstå."

Fortsättningsvis frågade vi om den miljö de härstammar från någonsin haft en negativ respektive positiv inverkan på dem. En av männen nämnde att han i de områden som anses vara utsatta, kan vid stopp av polisen bli tullad, men att han i stan endast hade behövt stanna och visa upp sitt körkort. En annan nämnde att han själv inte härstammar från något utsatt område men umgås med män från sådana platser. När de sedan blir utsatta för en eventuell kontroll av polisen, kan poliserna kommentera: "Tänk på vem du umgås med". Han menade på att de automatiskt dras över en och samma kam.

Vi frågade om det utgör en risk att hamna i fel umgänge om ens hemmiljö till exempel är Rosengård. En av de unga männen svarade att det går att bo i dessa områden men ändå ha ett legitimt arbete och liv huruvida ens vänskapskrets är från andra så kallade bättre områden. Någon av de andra männen sade att det blir svårt att stå emot frestelsen när samtliga försäljare av narkotika, som många gånger är vänner till respondenterna, dyker upp med tjocka sedelbuntar i händerna:

“Du blir ändå frestad när du sliter häcken av dig på ditt 9-17 jobb och inte ens tjänar hälften så mycket som dem och trots att du kan stå emot börjar han som sitter på din vänstra axel, ja djävulen, att spöka”.

Vidare nämndes det även att individen härdas genom att härstamma från områden som lider av socioekonomiska problem. Detta gör att individen lättare hanterat svåra situationer i livet, vilket männen ansåg vara positivt.

5.4 Narkotika i Malmö

Då det under samtliga fokusgrupper många gånger benämnts att det är pengar som är en av bakgrundsfaktorerna till det ökade våldet fick det oss att fästa uppmärksamheten på ett annat tema av intresse. Majoriteten var ense om att det är försäljning av narkotika så som exempelvis cannabis och kokain som utgör de illegala verksamheterna som många av Malmös unga män bedriver.

Diskussionen avseende narkotika i Malmö inleddes med: *“Man tjänar jävligt mycket pengar”*, för att sedan övergå till: *“Det är ingenting jag vill ha på gatorna när mina barn växer upp”*. Samtliga var överens om att det endast räcker att gå utanför fritidsverksamhetens dörr för att någon ska kunna stå där och röka en “joint”, som är ett uttryck för en cigarett innehållande cannabis.

Vi förde vidare konversationen genom att fråga dem vad de anser gällande försäljningen av narkotika i Malmö.

“Det säljs överallt och på alla gator. Barn säljer till barn. Barn säljer till ungdomar. Ungdomar säljer till ungdomar. Ungdomar säljer till barn och så vidare. Det finns ingen gräns. Söker du det, kommer du att finna det”.

De unga männen lade till att denna typ av försäljning är orsaken till varför det skjuts i Malmö. För att få ett helhetsperspektiv på hur en sådan process kan gå till, från det att det säljs, till att det medför ett dödligt utfall, bads männen att bidra med något exempel.

De berättade att narkotikan först och främst handlas in, till exempel i Danmark. En individ kan ha gjort ett inköp på ett kilo vilket han därefter säljer i Sverige till andra i mindre mängder och till ett högre pris. Det är denna process som gör att det råder många försäljare av narkotika. En framstående faktor till det dödliga våldet och skjutningarna, enligt männen, var konflikter i samband med det som uttrycks som “krita”. Att krita, är enligt de unga männen ett

slanguttryck för betalning av varorna i ett senare skede. Det kan bero på att man inte har pengar under en viss tidpunkt men är i behov av varan. Som svar på varför en försäljare går med på att krita skildrades:

“Men det är så beknare, alltså försäljarna av narkotikan, samlar på sig kunder. Man måste visa att man är lättillgänglig. Vissa kanske har abstinens mitt i natten och vill snabbt ha, då måste man hjälpa. Om de ringer dig och du aldrig svarar, ja då går de och köper av någon annan och det vill du ju inte, för du vill inte förlora dina kunder. Du måste lita på att du får tillbaka pengarna, för att om du kritar och tar hand om dina kunder på detta sätt, drar du till dig fler kunder.”

Vidare förklarade männen att det även är på grund av detta, som individer vid vissa tillfällen skjuter varandra. De pekade på att en försäljare aldrig vill bli lurad. Försäljarna kan gå med på att få betalningen senare, men att det då gäller att kvarhålla den tillit som åstadkommit försäljare och kund emellan. Att en kund ska komma undan med en så kallad “krita”, fungerar inte. Får en annan kund som också kriticalt, kännedom om en kund som inte varit skyldig att betala tillbaka, kommer han inte heller att vilja betala tillbaka. Om en kund vid en krita skulle vägra att betala tillbaka, kan detta sluta med att han blir dödad. Det antyddes att om en person vägrar att betala, berör det inte försäljaren något vidare ekonomiskt då han i allmänhet redan är förmögen. Däremot, för att förhindra att ytterligare kunder ska tillämpa samma beteende finns ett behov av att visa ett avskräckande exempel för vad som sker huruvida kunden inte betar sig.

En annan faktor som de unga männen ansåg kunna resultera i en skjutning, var priserna som sätts på varorna. *“Alla vet att ett gram Cannabis kostar 100 kronor. Skulle någon sänkt det till 80 kronor, de hade dödat honom direkt. Du får inte alltså!”*.

Till detta tema frågades avslutningsvis om det är värt att ägna sig åt typer av verksamheter som kan resultera i döden. En av de äldre männen inflikade:

“Om ens pappa eller mamma hela livet haft ett lågavlönat arbete och knappt kunnat försörja en blir det tvunget för barnen att försörja sig på andra sätt för du vill också ha en märkesjacka, eller hur?”

En annan svarade: *“Jag har jobbat lagligt i sex månader av hela mitt liv, det var de sex värsta månaderna i mitt liv”*.

De förklarades också att många inte har kapaciteten till hur ett arbete söks via Arbetsförmedlingen. Inte heller är det många som har kunskapen om hur ett CV samt personligt brev skrivs, varför försäljning av droger som dessutom resulterar i mer pengar, blir aktuellt. I vissa fall kan det skapas ett vänskapsband mellan försäljaren och kunden vilket kan resultera i att kunden också blir erbjuden att börja sälja. Detta kan särskiljas från ett positivt perspektiv eftersom det, trots sin illegala karaktär, ger individen ett arbete.

Några av respondenterna benämnde att legaliseringen av Cannabis definitivt hade reducerat narkotikahandeln vilket i sin tur hade bidragit till mindre våld. Det hänvisades till Hollands legalisering av droger och påstods att det säkerligen inte sitter lika många “becknare” i holländska fängelsen som i svenska.

Den rådande diskussionen avslutades med att det som styr narkotikahandeln, mestadels är pengar och oskrivna regler om hur bland annat en försäljare och kund bör bära sig åt.

5.5 Framtid

Som en avslutande diskussion, var det av relevans att beröra framtiden. Detta med anledning av att de unga männen många gånger redogjort för dystra händelser och presenterat hårda tankesätt avseende de olika ämnesområdena. Därav var det av intresse att undersöka deras idéer om vad framtiden har att erbjuda. Ämnet berörde hur de unga männen tror att deras liv ser ut om fem år. De kommentarer som skildrades var bland annat: *“Jag hoppas på att vi fortfarande lever då. I en sån här stad vet man aldrig”*, *“Dör vi så hoppas jag att det är paradiset som väntar i så fall”*. Vidare frågades det hur respondenterna önskade att deras framtid såg ut om fem år. Det poängterades att de unga männen fick fantisera fritt och inte hämmas av att någonting kunde tyckas vara omöjligt att åstadkomma. *“Jag hoppas att jag äger ett företag”*, *“Jag skulle vilja vara färdigutbildad”* och *“Jag önskar att jag vann på EuroJackpot”* genererades som svar. Vissa talade även mycket om pengar, status och respekt som aspekter de önskade att deras framtid bestod av. Det rörde även en samstämmighet i rummet då många medlemmar enkelt svarade med ett par begrepp som de ansåg definierade ett framgångsfullt liv. Familj, kärlek, hälsa och lycka. Den unga mannen vars tidigare svar berörde Jackpot-vinsten sade: *“Nej, jag skojade. Jag tror ändå att vi människor är flockdjur, våra relationer med nära och kära är viktigast. Att alla runt omkring en mår bra.”*

Slutligen ställdes en fråga i den sista fokusgruppen som tidigare inte berörts i lika stor utsträckning men som samtliga deltagare hade svarat på i samband med de övriga ämnesområdena. Frågan berörde de unga männen tankar angående Malmös framtid och en av de unga männen svarade: *“Mycket, mycket dystert!”* Samtliga deltagare höll med och flera av dem påpekade att det enbart lär bli värre hädanefter. De unga männen syftade på dödsskjutningarna och kriminaliteten avseende Malmös framtid. En ung man benämnde stadens öde som en ond cirkel varpå de olycksamma händelserna aldrig får ett slut: *“Vi kommer att bara se fler mord. Någon måste ju hämnas för alla de som blev mördade de här senaste två åren!”* De unga männen trodde således att kriminaliteten endast skulle fortsätta öka och att framför allt narkotikan på Malmös gator enbart skulle fortsätta flöda. Framtiden sammanfattades med ett par meningar:

“Det måste finnas beknare, kriminella och så vidare - vem ska annars vara syndabockar? Vem ska polisen annars skylla på?”

6. Analys

I följande del av uppsatsen analyseras det insamlade materialet med hjälp av de teoretiska utgångspunkterna. Materialet ska även ställas i kontrast med den tidigare forskningen och kunskapen om det dödliga våldet i Sverige som redogörs för i uppsatsens bakgrund.

6.1 “En bror är värd att klippa för”

I temat avseende relationer och vänskap skildrades att brödraskap innebär starka lojalitetsband för samtliga killar. Trots att en del respondenter berättade att de inte tror på riktig solidaritet, var de unga männen ändå ense om att brödraskap definierade en djupare samhörighet som inte kunde finnas i vanlig vänskap. Brödraskapet kunde vara så starkt att de unga männen inte hade tvekat på att tillämpa våld för sin broder. De talade bestämt om att man hade kunnat *“klippa någon”* för en riktig vän samt att man, för en vän, hade kunnat sitta inne. Ovanstående redogörelse kan kopplas till de medvetna och omedvetna normerna som tidigare skildrats i uppsatsens teoretiska utgångspunkter (Hydén, 2002, s. 110).

De unga männen är aktivt medvetna om att man, inom gruppen, alltid bör hjälpa en broder, om det så krävs att man skjuter någon för denna individ. Normerna etableras i umgängeskretsen och internaliseras sedan bland medlemmarna som följer riktlinjerna inom gruppen. Vid avvikelse följer sanktioner och killarna redogjorde för att många skjutningar i

Malmö involverar vänner som vänder varandra ryggen och tillämpar vapen som konfliktlösningsmedel (Larsson & Engdahl, 2011 s. 186). Fenomenet skildras även i uppsatsens bakgrund som beskriver hur grupperingarna i dagens samhälle består av individer med svagare lojalitetsband än tidigare. Detta medför att våld inom gängen förekommer som en konsekvens om de bryter mot de etablerade normerna som präglar gemenskapen (Erlandsson, 2017 s.28-29). Det här går emot de unga männen tidigare framställan om att brödrskapet omfattar så pass starka band att individerna hade skjutit för varandra. Frågan gällande hur man kan skjuta någon om han erhåller en så pass stor betydelse i ens liv, kan därav diskuteras. Trots det beskrev killarna brödrskapet som en relation så pass stark, att det inte spelade någon roll huruvida man bröt mot samhälleliga lagar eller mot den egna moralen; man skulle alltid backa sin broder. I samband med att umgängets sociala normer följs, ersätts individens egna intressen och värderingar med gruppens gemensamma normer och de unga männen agerar på det sätt som förväntas av gängets medlemmar (Baier & Svensson, 2009 s.165).

Ett av citaten som presenterades i uppsatsens resultat sammanfattar diskussionen i en av fokusgrupperna: *“En riktig vän säger till dig att det du gör är fel, men han klipper ändå för din skull”*. I citatet skildras faktumet att de egna uppfattningarna sätts åt sidan vid konflikter när en broder behöver en individs hjälp. De unga männen menade att de kunde påminna vännen om det felaktiga agerandet men de medvetna normerna är så pass starka att man trots allt hade ställt upp för individen.

Även gängmedlemskap och ett nätverks betydelse för enskilda individer diskuterades. I första fokusgruppen redogjorde de unga männen för fördelar från ett kontaktnät med individer som kunde fungera som potentiella rekryterare avseende jobb, oavsett om det rörde sig om kriminella eller legitima kontakter. De unga männen menade bland annat att det kunde vara till fördel att känna till kriminella nätverk eftersom det kunde medföra lärdomar och inrätta nya tankesätt, även hos individer som själva inte bedriver avvikande aktiviteter. De unga männen stadgade att man bör ha ett starkt psyke för att inte påverkas av kriminella individer i ens kontaktnät. Utifrån detta kan man emellertid diskutera varför de unga männen inte ansåg att man bör stå emot när de egna vännerna behöver hjälp. Istället talade majoriteten om att man alltid bör ställa upp för en vän samt att riktiga vänner även *“klipper för en”*. På så sätt kan det vara av vikt att även fundera på huruvida de medvetna normerna i gruppen eventuellt följs så slaviskt av vissa individer att de internaliseras till omedvetna normer och därav efterlevs utan vidare reflektion (Hydén, 2002, s. 110).

Vid tal om gängkriminalitet stadgade männen att gäng inte finns utan att det endast är något polisen och media porträtterat. Männen talade enbart om vänskap och kontaktnät som kunde urskiljas i specifika områdes- eller stadsdelsbundna grupperingar. Begreppet *gäng* avfärdades emellertid. I en av studierna som skildrades under tidigare forskning, beskriver författaren att våldet i Toronto, Kanada utgick från rivaliteten mellan olika gäng i staden (Eizadirad, 2016). På frågan avseende hur det såg ut i Malmö, fick vi emellertid som svar att det rörde sig om vänner som kunde bli ovänner och som vid konflikter tillämpade vapen innan de själva hann bli skjutna.

De unga männen stadgade att stora nätverk även kunde innebära problem om en individ från ens umgängeskrets hamnade i konflikt med en person från en annan vänkrets. Detta skulle återigen kräva att de enskilda individerna "*backade sin broder*", som männen berättade, även om de själva inte ville. På så sätt skulle man kunna fastställa att trots att männen inte gillar att benämna de olika umgängesgrupperingarna som gäng, kan man tydligt se att grupperingar finns.

Dagens grupper erhåller inte namn, gruppemblem eller medlemskap som Hells Angels eller Bandidos. Vad de emellertid har är lojalitetsband och interna normer som förbinder vänkretsarna, vilket kan liknas vid den sammanhållning som finns i etablerade gäng (Erlandsson, 2017 s.28-29). Huruvida lojalitetsbanden är svaga eller starka kan emellertid diskuteras då männens egna redogörelser skiljer sig från vad forskningen påvisar. Att normer finns bekräftades dock av en individ som i slutet av diskussionen berättade för oss att temat var känsligt. Detta för att de unga männen kunde råka berätta saker som gick emot de interna normerna i deras egna vänskapskretsar.

6.2 Vapen och våld som statusmarkörer

Vid temat om det väpnade våldet i Malmö var respondenterna eniga om att de hade kunnat tillämpa våld för deras familjers skull. Återigen skildras de medvetna normerna vid detta skede, då individerna hade kunnat bryta mot samhällets etablerade lagar för att hjälpa eller skydda någon de älskar. Normer i familjer utgör solidaritet och en känsla av gemenskap som är svår att bryta. Som nämnt under avsnittet om de teoretiska utgångspunkterna, fungerar normerna som riktlinjer avseende det levnadssätt som förväntas råda i kulturen som familjen eller umgängeskretsen utgör (Larsson & Engdahl, 2011 s. 186 & Hydén, 2002, s. 110).

Under fokusgrupperna diskuterades även faktorer som kunde medföra att unga män utför dödliga våldsdåd som skjutningar. En av omständigheterna som presenterades var heder. De unga männen argumenterade för att en man eller en familj som blivit vanhedrade av en

person för att han träffar systemen till mannen, eller dottern till den berörda familjen, skulle kunna söka hämnd för kränkningen som situationen innebär. I samtliga familjer finns specifika internaliserade normer som exempelvis kan innebära att fadern i hushållet är överhuvudet vars råd och åsikter alltid bör följas. I stora släkter kan allvarligare normer identifieras, som att familjens heder är något som man hade kunnat döda för. Som tidigare nämnt, åsidosätts individens egna intressen och värderingar vid tal om sociala normer (Baier & Svensson 2009, s. 165-166). Oavsett om den unga kvinnan hade velat träffa en man som för familjen inte är ideal, bör släktens normer och principer alltid gå före.

De unga männen skildrade även hur vissa individer skjuter människor som de hade konflikter med för många år sedan, som hämnd för vad de tidigare har blivit utsatta för. Bland annat nämndes mobbning under individens tidiga skolår som en faktor till varför hämnd hade efterlysts idag. Fenomenet kan analyseras utifrån Strainteorins andra eller fjärde anpassningstyp. Skulle individen söka hämnd för att han har blivit orättvist behandlad och målet enbart är att erhålla rättvisa, kan situationen utmärkas utifrån teorins andra aspekt *innovation*. Detta med anledning av att individen i fråga har ett legitimt mål, nämligen att få känna rättvisa, medan de medel han tillämpar i form av dödligt våld, inte anses vara legitima av det resterande samhället. Skulle å andra sidan målet vara att utträtta en hämndaktion eller om målet angående rättvisan inte skulle anses vara legitimt nog, kan tillståndet skildras ur den fjärde anpassningstypen *retreatism*. På så sätt blir både individens mål och medel olagliga och därmed heller inte vedertagna av samhället (Sarnecki, 2009, s.181-182). Att orättvist behandlade individer vill söka hämnd och skapa rättvisa skildrades även i tidigare forskningens valda artiklar. En ung kille skildrade hur han hört om en man som hämnats på några individer många år efter att de hade stulit hans moped. Mannen hade blivit medlem i Black Cobra och erhöll numera ett våldskapital som han tillämpade för att hämnas på de som tidigare hade förnedrat honom. Vad som är av intresse i den här diskussionen är främst huruvida rättvisa bör ses som ett accepterat mål varpå Strainteorins *innovation* kan appliceras (Sarnecki, 2009, s.181). Hämnden utgör en form av rättvisa för den enskilda individen och inte för samhället i stort. Då rättvisan emellertid utgörs av den hämndaktion som följer, bör målet inte anses vara legitimt men det är en intressant diskussion som skildrar hur individer som är hämndlystna på det här sättet ofta inte själva anser att de begår ett brott - de skipar ju enbart rättvisa.

Samma typ av diskussion lyder avseende faktorer som pengar, status och respekt som ofta utgör mål i unga mäns liv, speciellt om de befinner sig inom kriminella kretsar. Även här är det värt att diskutera huruvida respekt och status är legitima mål eller om de anses vara

oberättigade för det resterande samhället. Där tror vi att det handlar om sättet som en individ erhåller pengarna, statusen och respekten på. Får individer samtliga mål uppnådda med hjälp av legitima och prestigefulla arbeten, är de medel som tillämpats acceptabla. Detta beskriver Strainteorins första aspekt *konformitet*. Tillämpas emellertid illegala medel för att utvinna målen om pengar och status, kan återigen diskussionen om innovation tillämpas då individerna i fråga har legitima mål men förkastliga medel att nå målen med (Sarnecki, 2009, s.180-181). Diskussionen kan exemplifieras med en artikel som tillämpades under avsnittet tidigare forskning i uppsatsen där författarna Richardson och St Vil (2015) skriver om unga män i USA som bland annat tillämpar våld som ett arbete för att erhålla status och respekt på gatan. Ungdomarna saknar medel för att nå de etablerade målen och överlever istället genom att utföra våldsbrott och andra kriminella aktiviteter mot betalning. På samma sätt som de unga killarna i Malmö, kan männen i artikeln, inte nå samhällets etablerade mål eller normer och tillämpar därav illegala medel som exempelvis dödligt våld för att kunna erhålla pengar, status och respekt. Återigen skildras alltså Strainteorins innovation (Sarnecki, 2009, s.181). Även narkotika och svartsjuka var faktorer som diskuterades i fokusgrupperna. Vad gäller just narkotika, kan Strainteorins retreatism skildras, som beskriver att både målen och de medel som individen erhåller anses som oacceptabla av samhället. Om målen är att erhålla narkotika eller döda någon på grund av att de inte betalat för produkten som individen säljer, förkastas både målen och medlet, av samhället. Zoetl (2016) vars studie presenterades i den tidigare forskningen, skildrade brutna familjeförhållanden samt våld i hemmet som ytterligare riskfaktorer till våld mellan unga individer. Respondenterna till fokusgruppintervjuerna skildrade återigen de starka banden som de själva hade till sina familjer och menade, tvärtom, att de för familjernas skull hade kunnat skjuta utomstående individer. De trodde emellertid inte att andra människor tillämpade våld på grund av brutna familjeförhållanden utan att det enbart handlade om normer som i sådana fall har brutits inom vänskretsar och yttligare kontaktnät.

Även vapen som florerar i Malmö diskuterades. Respondenterna berättade att vapen numera var vanligt och vi kände att ämnet normaliserades av de unga männen. Som nämnt under uppsatsens bakgrund, hårdnade den kriminella miljön under 2000-talet vilket medförde att unga män beväpnade sig på ett annat sätt än tidigare. Vapen kom även att bli en statusmarkör, vilket killarna i fokusgrupperna bekräftade (Erlandsson, 2017 s.28-29). De menade att det enbart skulle ta dem ett par timmar att erhålla ett vapen i Malmö. Samma normaliserande ton tillämpades vid samtalet om skottsäkra västar. Västar benämndes som en trend men även som en fördel för den enskilda individen. Detta på grund av att fel personer

har vid ett flertal tillfällen skjutits i Malmö men även för att det numera är enkelt att bli en måltavla för våldsbrott på grund av att man umgås med människor från fel område eller umgängesgrupp. Återigen kan normerna i grupperingar, som ersätter de enskilda individernas egna intressen och värderingar, skildras. De unga männen tvingas bära skottsäkra västar enbart på grund av att deras vänkrets begår kriminella gärningar och för att normerna stadgar att man alltid ska stå vid vännernas sida. Skottsäkra västar var så pass normaliserade för vissa av respondenterna att de bland annat jämfördes med cykelhjälm som skyddar från skador på samma sätt.

Slutligen diskuterades polisens roll i Malmö. De unga männen ansåg att våldet eskalerat bland annat för att polisen inte har lyckats utreda brotten vilket enskilda individer kunde utnyttja genom att själva begå grova våldsdåd. De talade bland annat om att polisen har tappat hoppet och att våldet enbart skulle bli värre med tiden. Statistiken som skildrades i uppsatsens bakgrundsavsnitt bekräftar de unga människors tankar genom att skildra en utveckling på cirka 30 fall av dödliga skjutningar år 2016 jämfört med åtta till 13 fall per år mellan 2006 och 2012 samt cirka fyra brottsoffer per år mellan år 1990-1994. Även uppkläringen på ärendena visar att enbart 32 procent av fallen klaras upp idag istället för de 80 procent som utreddes för cirka tio år sedan (Erlandsson, 2017 s.28-29). De unga männen talade även om det dödliga våldet i Malmö som något normaliserat. En av killarna undrade när det var dags för ännu en skjutning och uppmärksammade att det har gått ett par veckor sedan någon blev skjuten eller mördad sist.

6.3 Klassklyftor

Artiklarna som skildrades i den tidigare forskningen, anger miljön som en bidragande riskfaktor vad gäller kriminalitet. Som nämnt i uppsatsens bakgrund talas det i massmedia men även från polisen om "kriminella miljöer" vilket medförde att ett av de teman som diskuterades i fokusgruppsintervjuerna kom att bli miljö.

Ämnet avseende miljö och område väckte hetsiga diskussioner kring bland annat fattigdom, normer, pengar men även samhällliga frågor som klassklyftor. Inledningsvis i interaktionerna kring detta tema, skildrades citatet gällande "Jesper från Limhamn" som kan lära individen att åka till Miami medan "Mohammed från orten" lär folk att stjäla. Detta fick det till en början att få miljön att framstå som en definitiv orsak till kriminalitet. Dock skildrades det att det i själva verket råder andra faktorer i grund och botten som i sin tur bidrar till att miljön framstår som huvudorsaken till kriminalitet. Något som alla benämnde i samstämmighet var bland annat att det från cirka 15 års åldern, inte längre var acceptabelt att

fråga föräldrarna om pengar. De var alla överens om att de vid den åldern var gamla nog att erhålla en egen inkomst. Med andra ord råder det omedvetna normer hos dessa män som internaliserats till den grad att det följs utan vidare reflektion (Hydén, 2002, s. 110). Det kommer alltså inte på tal att så mycket som diskutera ämnet, det var en självklarhet. En av männen skildrade att en av orsakerna till detta var att föräldrarna själva var försedda med en medellön vilket i själva verket inte kunde försörja familjens samtliga barn. Emellertid skildrades behovet av en inkomst hos de unga männen så att de exempelvis skulle kunna ha råd till bland annat märkeskläder och fina skor vilket verkade som en statusmarkör. Vidare råder det enligt de unga männen svårt att i denna ålder erhålla ett legitimt jobb varpå respondenterna ansåg det vara nödvändigt att anskaffa alternativa medel för att erhålla pengar. De unga männen var alla ense om att det är försäljning av narkotika som styr dessa alternativa medel.

I enlighet med en av uppsatsens teoretiska utgångspunkter, uppstår det då en typ av Strain hos dessa individer. Att eftersträva pengar, kläder och skor bedöms förvisso som ett vedertaget mål i samhället. Däremot, tillämpar männen illegala medel för att erhålla målen på. Det uppstår alltså således en innovation. Männen förfogar över etablerade mål i samhället som exempelvis en egen inkomst, men de innehar inte de medel som anses accepterade av samhället. Fattigdom är något som i den tidigare forskningen skildras som en bidragande faktor till kriminella gärningar vilka kan åskådas i männens uttalanden gällande föräldrarnas försörjning av barnen (Sarnecki, 2009, s.181).

En av männen ställde frågan varför samtliga förorter världen över såg likadana ut och erhöll samma problem gällande bland annat fattigdom. Han menade på att rättsväsendet och media aldrig gått till roten avseende diverse problem som råder i samtliga "kriminella miljöer". Vad som anses intressant med detta uttalande är att det förvisso kan vara ett korrekt argument. Det behöver i själva verket inte vara området i sig som är problemet, utan de problem som finns i området vilka sällan belyses. Kring frågan huruvida det är riskabelt att vistas i de områden som anses som "kriminella miljöer", påstod de unga männen att det endast berör den individ som råkar ha en dispyt med någon från området. I annat fall är det, enligt männen, lika farligt att vistas i "orten" som i vilket annat område som helst. Såvida inte fel person skjuts till döds, berörde inte våldet andra människor, sade dem. Då många av de skjutningarna som utförts i Malmö inte klarats upp, kan det diskuteras huruvida somliga av dessa fall varit skjutningar som i själva verket träffat fel person.

Slutligen diskuterades huruvida området man lever i kan ha en negativ respektive positiv inverkan på individen. Positivt sett, ansågs det att man härdas som individer på grund

av den livsstil som råder i områdena. Ur ett negativt perspektiv skildrades det att polisen automatiskt dömer männen i dessa områden. Hade han däremot råkat på polisen i innerstan, hade han inte blivit klandrad, påstod mannen. Detta i sig kan även ses som omedvetna normer hos polisen huruvida det sker automatiskt när de vistas i marginaliserade områden, men även som medvetna normer om det sker med avsikt (Hydén, 2002, s. 110).

Det uttrycktes även gällande dem som faktiskt förfogar över både etablerade mål som medel, det vill säga som enligt teorin är konforma (Sarnecki, 2009, s.180-181). Vad som kan bli ett negativt utfall för samtliga individer, kan vara frestelsen när man ser "becknaren", nämligen drogförsäljarens stora summor pengar, medan man själv arbetar hårt på sitt legitima jobb och inte tjänar hälften så mycket. Följaktligen kan individen luras in i en illegal verksamhet på grund av denna lockelse. En av männen nämnde huruvida det kan spela roll att ha vänner från andra områden medan man själv bor i den "kriminella miljön". Således reduceras riskerna att lockas till kriminella verksamheter.

Sammanfattningsvis rådde det olika tankar vad gäller normer och attityder avseende kriminella miljöer. Det som dock framstod var att det i många fall inte behöver vara området i sig som bidrar till problem utan bakomliggande faktorer som ligger djupt rotade i bland annat fattigdom, klassklyftor men även normer i exempelvis familjen. Detta bidrar därefter i sin tur till att området anses vara problemet. Därför blir de bakomliggande faktorerna av väsentlig betydelse för att kunna förebygga problematiken.

6.4 Ett alternativt sätt att livnära sig på

När temat miljö och område diskuterades rådde många tankar kring pengar. I de fall individen utsätts för Strain i form av innovation förfogar han som tidigare nämnt, över samhällets etablerade mål men råder inte över de medel som anses vara accepterade för att nå dem. Det resulterar ofta i att de använder alternativa medel som försäljning av narkotika som ett sätt att erhålla pengar på (Sarnecki, 2009, s.181). Då majoriteten skildrade narkotikaförsäljning blev denna typ av Strain relevant för uppsatsen.

De unga männen benämnde att de med säkerhet tror att denna typ av verksamhet är den som till stor del bidrar till skjutningarna i Malmö. Narkotikaförsäljning, eller att "beckna", som de uttryckte det, eftersträvar mestadels efter pengar men även status. Gällande status blir det även här en fråga angående huruvida det är innovation eller retreatism som råder. Anses status inte vara ett vedertaget mål är varken mål eller medel legala vilket då medför retreatism. Om status däremot anses som ett vedertaget mål råder endast de medel individen brukar som illegala vilket medför innovation (Sarnecki, 2009, s.181-182).

Vidare diskuterades det som benämns som "krita", det vill säga att kunden betalar försäljaren i ett senare skede. För att begripa varför "becknaren" går med på detta måste normerna kring denna verksamhet iakttas. Det råder medvetna normer mellan kunder och försäljare (Hydén, 2002, s.110). Försäljaren bör enligt denna norm acceptera kriterier för att på så vis kunna få en större efterfrågan, med andra ord fler kunder till sin verksamhet. För individer kännedom vad gäller becknarens godkännande av kriterier dras de eventuellt till denna säljare på grund av denna typ av bekvämlighet och goda service. Det skildrades bland annat att många kunder behöver droger i stor omfattning vilket kan orsaka brist på pengar, varpå krita blir en väsentlig del av verksamheten från försäljarens sida. Försäljaren, som det uttrycktes noga i fokusgruppintervjuerna, *måste* enligt denna norm lita på att kunden betalar tillbaka. Omvänt, *måste* kunden i enlighet med de medvetna normerna betala tillbaka. Denna tillit bibehålls till stor del i verksamheten men ibland brister den vilket resulterar i våld så som misshandel eller skjutningar med dödligt utfall. Detta fortsatte diskussionen kring en annan norm. Det berör i själva verket inte försäljaren ekonomiskt sett, huruvida kunden faktiskt betalar tillbaka. Betalar inte en kund tillbaka, vill inte nästa kund heller betala och så vidare. För att återfå auktoriteten och ge övriga kunder kännedom om de normer som råder för verksamheten, måste han antingen anlita någon som misshandlar eller skjuter kunden. Det ska i sin tur avskräcka andra kunder att fördärva tilliten, vilket i sin tur ska bibehålla reglerna kring kriterier.

Ännu en norm som diskuterades bland de unga männen kring narkotikaverksamheten var varornas priser. Huruvida ett gram Cannabis kostar 100 kronor får en annan försäljare på inga villkor sänka priset till 80 kronor. Gör han detta, lär han varnas och sedan eventuellt även dödas. Om en enda säljare sänker sitt pris och samtliga köpare får kännedom om detta, resulterar det i att övriga försäljare inom kort tid mister sina kunder varefter han då eventuellt måste elimineras från verksamheten. Bortsett från samtliga normer som råder inom narkotikaverksamheten uppstår även Strain i detta skede. Huruvida en försäljare sänker sina priser har han möjligtvis kränkt de andra försäljarna. Därav, kan det diskuteras om skjutningarna egentligen inte utförs på grund av rättvisa hur absurt det än låter. Det är även här en fråga kring retreatism eller innovation beroende på hur rättvisa i detta sammanhang anses vara ett vedertaget mål eller inte (Sarnecki, 2009, s.181-182).

Vidare uttrycktes det att detta är en livsstil för majoriteten av försäljarna samt deras metod att livnära sig på. De har alltså samma mål som de individer som anses vara konforma enligt teorin om Strain men förfogar inte över vedertagna medel för att nå dem, trots att det enligt dem, anses vara som vilket annat legitimt arbete som helst (Sarnecki 2009: s.180-181).

Till följd av detta skildrades det att majoriteten av de som ägnar sig åt verksamheten inte råder över kapaciteten att skapa ett CV eller personligt brev varpå de aldrig kommer att inneha ett legitimt arbete. Det blir således bättre att ägna sig åt denna verksamhet än att inte ha något arbete överhuvudtaget. Det kan även utformas starka vänskapsband mellan försäljare och kund vilka resulterar i att kunden slutligen får arbeta för försäljaren. Detta skildrades som en positiv aspekt då det trots sin illegala karaktär, förser individen med ett jobb vilket bidrar till pengar och status.

Vad gäller legalisering av cannabis påstod många att dödsiffran möjligen sjunker men de kunde inte tänka sig att verksamheten upphör vid legalisering. Istället skulle säkerligen en annan typ av illegal verksamhet initieras vilken i sin tur sannolikt skulle ge upphov till våld återigen. Detta är en mycket omfattande verksamhet med en uppsättning av normer som inte går att upphöra genom vilket sätt som helst. Det är med andra ord en livsstil, en kultur.

Normerna som råder i narkotikaverksamheten kan jämföras med det som i tidigare forskningen benämnts som gatukoder samt värderingar som alstras för att erhålla status och respekt. I de områden detta sker anses det i stor utsträckning vara vedertaget. Detta skildrades även i fokusgruppintervjuerna med de unga männen. Av deras ton att bedöma, var fenomenet inte märkvärdigt. Detta beläggs även i Richardson och St Vils (2015) tidigare forskning där författarna benämner att det först i kontrast till områden med socialt accepterade arbeten, som verksamheten anses vara avvikande. I den tidigare forskningen diskuteras även fattigdom som stämmer väl överens med det som skildrats i fokusgruppintervjuerna. Som tidigare nämnt finns behov av pengar bland annat på grund av att föräldrarna slutar försörja en, men även då flertalet individer inte har medel som krävs för att erhålla ett legitimt arbete på. Narkotikaförsäljning blir därav ett alternativt tillvägagångssätt att tjäna pengar på. Fattigdom behöver dock, enligt Merton inte vara en faktor för avvikande beteende. Det är först när dessa inskränkningar sätts i jämförelse med samhällets etablerade normer som risken för kriminella beteenden ökar (Sarnecki 2009, s.183).

Det råder således normer i stor utsträckning vad gäller denna typ av "innovativa" verksamhet. Följs normerna råder det i allmänhet inget våld. När normerna bryts kan tragiska utfall så som exempelvis döden följa.

6.5 En dyster framtid trots etablerade mål?

Det sista temat berörde respondenternas framtid och de unga männen fick reflektera över hur de trodde att deras liv såg ut om fem år. Frågan genererade olika svar men majoriteten av de unga männen fastslog att framtiden var osäker, framför allt i Malmö. De skildrade att det

överhuvudtaget var svårt att säga om de fortfarande skulle vara vid liv om fem år. Svaren kan sammankopplas med de tidigare diskussionerna om det eskalerade våldet och polisens upplärningsstatistik avseende det dödliga skjutvåldet de senaste tio åren (Erlandsson, 2017 s.28-29).

Diskussionerna fortsatte med att de unga männen fick berätta hur de önskade att deras framtid såg ut om fem år. Killarna talade om faktorer som lycka, familj, kärlek och hälsa som samtliga definierade ett framgångsfullt liv. Faktorerna utgör legitima mål som med lagliga medel, hade utgjort konformitet i Mertons Strainteorin (Sarnecki 2009, s.180-181). I den andra fokusgruppen stadgade en ung man att han främst av allt ville ha pengar i framtiden. Om de unga männen väljer att nå målen gällande till exempel pengar med hjälp av en utbildning som sedan genererar ett välbetalt arbete, uppstår än en gång konformitet varpå de etablerade målen korresponderar med individens medel. Ett exempel på det här kan utgöra en av de unga männens önskan om att en dag få äga ett företag och en annan individs önskan om att vara färdigutbildad om fem år. Det är ytterligare tecken på ett konformt beteende där individens mål är överensstämmande med de medel som disponeras. Hade individerna emellertid tillämpat förkastliga medel som inte stämmer överens med de som är accepterade för samhället i övrigt, skulle Strainteorins aspekt om innovation kunnat knytas till agerandet (Sarnecki 2009, s.180-181).

Som skildrat i avsnittet gällande narkotika i Malmö, redogjorde ett par killar för att ett kriminellt liv är en livsstil som många unga män tvingas leva efter för att kunna nå etablerade mål som berör pengar, status och lycka. En av männen sade att han har arbetat lagligt i sex månader under hela sitt liv, vilket utgjorde de värsta sex månaderna han hade varit med om. Utan att individen redogjorde för exakt vad framställningen innebar, kunde vi läsa mellan raderna och skildra att individen med största sannolikhet ägnade sig åt narkotikaförsäljning. Detta på grund av vad han tidigare hade sagt och de positiva attityderna han hade visat för just narkotika och kriminalitet. Narkotikaförsäljning och illegalt arbete medför att individen brister i legitima medel och istället tillämpar ett kriminellt beteende för att uppnå samhällets mål om lycka och status.

Vad som är av främsta intresse vid granskandet av de unga männens framtidsplaner, är att de flesta skildrade etablerade mål som egentligen vem som helst disponerar. Mål som kärlek, familj, hälsa och lycka skiljer sig inte mycket från mål vi själva, samt många andra människor i samhället har. De unga männen tror emellertid inte på sig själva och bara en eller två killar talade om att de skulle nå sina mål med legitima medel såsom utbildning och

entreprenörsarbete. Istället tillämpas många gånger illegala medel såsom kriminalitet vid åstadkommande av de unga männen mål och drömmar (Sarnecki 2009, s.181).

Pengar stod även i fokus under de övriga fokusgrupperna medan diskussionen i den första gruppen enbart genererade svar som pengar, status och respekt på frågan varför människor begår brott. I de andra två fokusgrupperna var pengar emellertid en av de främsta aspekterna som de unga männen beskrev sin framtid med. På så sätt skiljer sig målen och de unga männen prioriteringar åt i vissa avseenden.

Slutligen berörde diskussionen Malmös framtid och de unga männen argumenterade för hur de ansåg att den våldsamma utvecklingen i staden enbart skulle bli värre med tiden. Killarna poängterade bland annat att de hade tappat hoppet om polisens arbete samt att de kände oro för den utveckling som våldsdåden i Malmö har genererat. De talade om att såväl skjutningarna som den illegala narkotikaförsäljningen på gatorna i staden skulle öka. Det dödliga våldet i framtiden skulle enbart grundas i hämnd för samtliga killar som mist sina liv under det senaste året, ansåg männen. Slutsatsen för temat kan återigen bekräftas med den statistik som presenterades under uppsatsens bakgrund. Siffrorna pekade på att det dödliga våldet har fördubblats under de senaste tio åren men att enbart 32 procent klaras upp idag jämfört med de 80 procent av ärendena som polisen tidigare löste år (Erlandsson, 2017 s.29).

Trots killarnas oro inför Malmös framtid, var många av dem ändå hoppfulla och vågade drömma om sådant som de verkligen ansåg vara meningsfullt i livet. Många av de unga männen skildrade lycka, hälsa, kärlek och uppfyllda karriärsdrömmar som vitala aspekter för en framgångsrik framtid. Detta pekar på att de unga männen i Malmö för det mesta har legitima och etablerade mål, precis som vilken individ som helst. Vad de emellertid brister i, är vedertagna medel för att nå de stadgade målen med, vilket leder till att avvikelser och framför allt kriminellt beteende uppstår. (Sarnecki 2009, s.181).

7. Sammanfattning och slutsatser

Som det har framgått i uppsatsen har de grova våldsbrotten vad gäller skjutningarna i Malmö eskalerat de senaste åren. Uppsatsens bakgrund redogör för att kunskap kommer i skymundan om hur det i realiteten ser ut i samhället. På grund av detta var det av relevans att utföra en empirisk uppsats där unga män i Malmö själva får reflektera kring problematiken som på senare tid har ägt rum i staden. Syftet blev således att utgå från männen tankar och åsikter om det eskalerade våldet och dess orsaker.

I fokusgruppintervjuerna diskuterades relationer, våld, miljö, narkotika och framtid med stöd av de teman som tolkats i den tidigare forskningen. Även diskussioner kring bland annat

fattigdom, klassklyftor, relationer, brödraskap och vapen förekom. Resultatet kom att ge upphov till teoretiska utgångspunkter så som Robert Mertons teori om Strain men även sociala normers betydelse för individer. I fokusgruppintervjuerna rörde det resultatvis samstämmighet kring de flesta diskussionerna men vid somliga tillfällen kunde de unga männen vara oense. Detta kan skildras i exemplet där en av respondenterna anser Limhamn vara idealområdet medan "orten" som de exempelvis kallade Rosengård för, anses ha en negativ inverkan på individen.

Vad uppsatsen sammanfattningsvis kom fram till är att majoriteten av de unga männen i enlighet med Strainteorin, rörde över allmänt accepterade mål i samhället men förfogade inte över etablerade medel för att nå dessa. Istället tillämpades narkotikaförsäljning som ett medel för att nå de önskade målen på. Inom narkotikaverksamheten råder sociala normer i stor utsträckning. Många normer är medvetna så som exempelvis regler kring det som i uppsatsens narkotikakapitel benämns som "krita", varav en del normer inom relationer anses så pass starka att de internaliseras och sker omedvetet. Huruvida dessa normer inte följs på det sätt de bör, kan det i många skeden resultera i dödliga utfall. Det är i huvudsak på grund av ett svek mot dessa normer som skjutningarna sker samt eskalerar, enligt de tillfrågade respondenterna.

Vad gäller narkotikaverksamheten, anses det vara illegalt av samhället men enligt männen var det ett sätt att, på grund av brist på kunskap samt fattigdom, livnära sig. Robert Merton nämner att det inte är förrän dessa begränsningar sätts i relation till samhällets etablerade normsystem som de ökar riskerna för individen att hamna i kriminalitet. Detta kunde även skildras i diskussionerna kring "kriminella miljöer". Det ansågs att det på grund av de begränsningar så som fattigdom inom familjen, brist på kunskap etcetera inte går att bemöta de etablerade målen med legala medel, trots att målen i själva verket är densamma för de individer som till exempel bor i Limhamn. Även omedvetna normer inom familjen hos dessa män kunde ge upphov till brist på exempelvis pengar. Samtliga deltagare var alla överens att man vid en viss ålder börjar att försörja sig själv utan någon hjälp från föräldrarna. Status och behovet att själv skapa rättvisa var andra aspekter som också diskuterades i relation till våldet i Malmö.

Slutligen skildrades en dyster bild på framtiden för Malmö som gav upphov till ett förlorat hopp vad gäller uppkläringen av de mord som utförts i staden. Männen trodde med säkerhet att våldet skulle eskalera vilket väckte tankar kring polisens arbete, som de menade inte resulterar i fullkomliga uppkläringar. Det framkom även att männen i själva verket råder över etablerade mål oberoende vilken ort de härstammar från samt oberoende fattigdom. Det de inte förfogar över är vedertagna medel för att uppnå dessa med, vilka i sin tur leder till

illegal verksamhet med tillhörande normer. De alternativa medel som brukas för att uppnå dessa mål anses endast illegala i jämförelse med samhällets rådande normsystem.

Vad avser framtida forskning, anser vi att en longitudinell uppsats hade varit relevant att genomföra avseende samma ämne för att följa upp studieobjektet, i det här fallet de unga männen och upprepande undersöka deras åsikter och normer kring de valda ämnesområdena. Det hade exempelvis varit intressant att efterforska hur männens liv hade förändrats under de kommande fem åren för att se om de tidigare stadgade målen hade uppfyllts. Samtidigt hade det varit av relevans att granska vilka medel som hade tillämpats för verkställandet av drömmarna. Även jämförelser med andra städer i andra länder hade varit av intresse att skildra, speciellt då den tidigare forskningen bestod av ett internationellt perspektiv. Många av de unga männen jämförde även de svenska vapenlagarna med de amerikanska samt narkotikalegaliseringen i bland annat Holland med narkotikaförsäljningen i Sverige som är straffbar och därav måste ske illegalt. Slutligen är det av relevans att granska Malmös framtid och utreda det dödliga våldet i staden statistiskt sätt såväl som utifrån individers enskilda uppfattning om det eskalerade våldet. Därav är det av intresse att granska såväl gärningsmännen som stadens offer. Vi tror nämligen att alla människor har en historia att berätta och att både mannen bakom pistolen och den unga killen med det slocknade leendet kan redogöra för den dystra utvecklingen i staden som vi fortfarande anser vara vårt hem.

8. Referenser

Litteratur

- Baier, M & Svensson, M (2009). Om normer. 1. uppl. Malmö: Liber
- Bryman, A (2011). Samhällsvetenskapliga metoder. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber
- Denscombe, M (2009). Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Estrada, F. (2001). Ungdomsbrottslighetens utveckling, omfattning och struktur. I Flyghed, J & Estrada, F (red.) (2001). Den svenska ungdomsbrottsligheten. Lund: Studentlitteratur s. 25.
- Flyghed, J & Estrada, F (red.) (2001). Den svenska ungdomsbrottsligheten. Lund: Studentlitteratur
- Hydén, H (2002). Rättsociologi som rättsvetenskap. Lund: Studentlitteratur
- Larsson, B & Engdahl, O (red.) (2011). Social kontroll: övervakning, disciplinering och självreglering. 1. uppl. Malmö: Liber
- Sarnecki, J (2009). Introduktion till kriminologi. 2., [uppdaterade och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Vetenskapliga artiklar

- Dong, B och Krohn, M. D. (2016). Escape from violence: What reduces the enduring consequences of adolescent gang affiliation? *Journal of Criminal Justice*. Volume 47, December 2016, Pages 41–50
<http://www.sciencedirect.com.ludwig.lub.lu.se/science/article/pii/S0047235216300538>
- Eizadirad, A. (2016) Is it “bad” kids or “bad” places? Where is all the violence originating from? Youth violence in the City of Toronto. *Journal: Review of Education, Pedagogy, and Cultural Studies*. Volume 38, 2016 - Issue 2
<http://www.tandfonline.com.ludwig.lub.lu.se/doi/full/10.1080/10714413.2016.1155956?scroll=top&needAccess=true>
- McAra, L och McVie, S. (2016) Understanding youth violence: The mediating effects of gender, poverty and vulnerability. *Journal of Criminal Justice*. Volume 45, June 2016, Pages 71–77
<http://www.sciencedirect.com.ludwig.lub.lu.se/science/article/pii/S0047235216300125?np=y&npKey=9c2f4117c09e6a9cbc34c7aaadb4c07423084c8275b2a45d53544596152cb810>
- Milam, A.J., Buggs, S.A och Furr-Holden, C.D.M. (2016) Changes in Attitudes toward Guns and Shootings following Implementation of the Baltimore Safe Streets Intervention. *Journal of Urban Health* 93: 609. doi:10.1007/s11524-016-0060-y

<http://link.springer.com.ludwig.lub.lu.se/article/10.1007%2Fs11524-016-0060-y>

Richardson, J och St Vil, C. (2015). Putting in Work: Black Male Youth Joblessness, Violence, Crime, and the Code of the Street. *Spectrum: A Journal on Black Men* Volume 3, Number 2, Spring 2015 s. 71-98

<https://muse-jhu-edu.ludwig.lub.lu.se/article/581896>

Zoetl, P A. (2016) "Prison Is for Young People!" Youth, Violence, and the State in Praia and Mindelo, Cape Verde. *African Studies Association*, 2016 DOI:10.1017/asr.2016.30

<http://eds.b.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=a13d69ee-e205-42f5-99f3-d17af0e31b49%40sessionmgr120&hid=113>

Tidningsartiklar

El-Mochantaf, C. (2017) Samtliga skjutningar i Malmö under 2017. *Expressen*. 12 februari.

<http://www.expressen.se/kvallsposten/samtliga-skjutningar-i-malmo-under-2017/>

Erlandsson, Å. (2017) Hämndlystna unga män. *Svensk polis*. 4 april.

<http://www.svenskpolis.se/Artikelarkiv/Artiklar-2017/April-2017/Hamndlystna-unga-man/>

Herkel, P. (2016) Luftvapen drar upp skjutningssiffror. *Sydsvenskan*. 16 maj.

<http://www.sydsvenskan.se/2016-05-15/luftvapen-drar-upp-skjutningssiffror>

Myndighetsdokument:

Brottsförebyggande rådet (2017). Kriminalstatistik 2016. Konstaterade fall av dödligt våld. Stockholm : Brottsförebyggande rådet (BRÅ), 2017

https://www.bra.se/download/18.5484e1ab15ad731149e3a819/1490966077117/Sammanfattning_D%C3%B6dligtv%C3%A5ld_2016.pdf